

**QORTI TAL-APPELL  
(Sede Inferjuri)  
Ghawdex**

**Onorevoli Imhallef Dr. Joanne Vella Cuschieri  
B.A. Mag. Jur. (EUR. LAW.), LL.D.**

**Appell numru: 8/2018/1 JVC  
Wara sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) Inferjuri  
datata 25 ta' Jannar, 2024**

**Kercem Construction Company Limited**

**vs.**

**Jonathan Portelli u Dr Marseite Portelli Xerri**

**Illum 21 ta' Gunju, 2024**

**Il-Qorti**

1. Illi dan huwa appell decizjoni tal-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) Inferjuri datata 25 ta' Jannar, 2024 fejn gie deciz kif isegwi:

'Ghaldaqstant in vista tal-premess u ghar-ragunijiet moghtija l-Qorti qed taqta u tiddeciedi din il-kawza billi filwaqt li tichad it-tieni eccezzjoni tal-konvenuti tordna lill-istess konvenuti jhallsu lis-socjeta attrici Kercem Construction Company Limited is-somma ta' erbat elef tlett mija, wiehed u erbghin ewro u sittin centezmu (€4341.60) bl-imghax legali sad-data tal-pagament effettiv.

Bl-ispejjez tal-kawza ghandhom jigu sopportati interament mis-socjeta attrici.'

2. Illi s-sentenza appellata nghatat wara li r-rikorrenti appellanti ippremettiet u talbet sabiex l-intimati jigu ordnati jhallsu l-ammont ta' tmint elef, tmien mija u tmienja u ghoxrin ewro u sbtax-il centezmu (€8,828.17) rapprezentanti bilanc minn ammont akbar ghal xoghol ta' kostruzzjoni fil-gebel u konkos fi proprjeta' taghhom fl-indirizz 8, Carpe Diem, triq Kercem , Ta' Kercem, Ghawdex, bl-ispejjez inklus tal-ittra ufficjali numru 192/2018 u bl-imghaxijiet skont il-ligi.

3. L-intimati appellati ikkontestaw l-pretensjonijiet tar-rikorrenti kif isegwi:

1. 'Illi fl-ewwel lok, l-esponenti qeghdin jikkontestaw l-ammont pretiz mis-socjeta` attrici u dan partikolarment in vista tal-fatt illi sal-prezenti gurnata l-ammont mitlub mis-socjeta' attrici baqa' dejjem jinbidel, b'ghadd ta' disparitajiet fil-konteggi primarji u l-ammont ta' taxxa fuq il-valur mizjud;
2. Illi fit-tieni lok u minghajr pregudizzju ghas-suespost, fl-esekuzzjoni tax-xoghol taghha, is-socjeta' attrici wettqet diversi xoghlijiet li ma humiex skond l-arti u s-sengha. Dan kif gia' gie kkonfermat minn zewg periti li hejjew ukoll rapport relattivi, kopji ta' liema gew anke mghoddija lill-kumpanija attrici. L-esponenti ghalhekk isostnu illi ghandu jitnaqqas ammont gust mill-ammont mitlub lilhom sabiex jikkumpensaw ghax-xoghol u ghall-ispejjez zejda illi diga kellhom u ser ikollhom jigu inkorsi mill-esponenti sabiex jirrimedjaw ghal dawn id- difetti;
3. Illi l-esponenti gia' kienu ghamlu, ghal ghadd ta' drabi, offerta lill-atturi illi jitransigu l-pendenzi bil-mod suggerit fil-paragrafu ta' qabel dan, u dan ukoll in linea ta' dak suggerit miz-zewg periti.

Kwindi, fi kwalunkwe kaz, l-ispejjez għandhom jigu sopportati esklussivament mis-socjeta' attrici;

4. Illi di piu', u dan minghajr pregudizzju għas-suespost, kif anke kkonfermat miz-zewg periti, u kif gia' kienet ingibdet l-attenzjoni tas-socjeta' attrici, ix-xogħol imwettaq ma kellu qatt itul għall-ammont ta' granet kollha li ha biex twettaq, u għaldaqstant, dan ukoll għandu jigi mehud in konsiderazzjoni;
5. Salvi eccezzjonijiet ulterjuri fid-dritt u fil-fatt u salv ukoll id-dritt ta' azzjoni ulterjuri spettanti lill-esponenti minhabba n-nuqqasijiet riskontrati fix-xogħol da parti tal-attur.

Bl-ingunzjoni tas-socjeta' attrici minn issa għas-subizzjoni.'

4. Rat illi r-rikorrenti appllat mid-decizjoni tal-Qorti mhux fil-mertu tal-ammont likwidat favur tagħha izda l-kap tal-ispejjez stante li dan gie kollu akkollat lilha bir-raguni mogħtija mill-ewwel Qorti kienet peress li din il-kawza hija rizultat tal-kontijiet xejn cari mahruga minnha'. Is-socjeta appellanti ssostni li l-vertenza bejn il-partijiet ab inizio ma kinitx ic-carezza tal-kontijiet izda ammonti allegatament zejda u xogħol hazin w'għalhekk la darba gie identifikat l-ammont dovut mill-intimati l-ispejjez kellhom jithallsu mill-intimati appellati. Izzid illi d-decizjoni tal-ewwel Qorti dwar l-ispejjez tmur kontra kull ekwita u gustizzja stante li apparti li tnaqqas kwazi minn nofs l-ammont favur tagħha, mill-istess issa jridu jithallsu l-ispejjez kollha. L-appellanti tagħmel ukoll referenza għall-artikolu 223 tal-Kap. 12 li jsostni fis-sub-artikolu 1 li kull sentenza definittiva għandha tikkundanna lit-tellief għall-ispejjez. Ulterjorment issostni li saħansitra wahda mill-eccezzjonijiet tal-intimati dwar ix-xogħol allegatament haziz u spejjez zejda giet michuda wara li gie nominat

ukoll espert tekniku. Titlob ghalhekk li limitament dwar il-kap tal-ispejjez din il-Qorti ghandha tordna li dawn ghandhom jigu sopportati ugwalmart bejn il-partijiet jew skont percentwali tad-decizjoni fil-mertu.

5. L-intimati appellati wiegbu permezz ta' risposta kif ukoll permezz ta' kontestwali appell incidentali. Dwar l-aggravju tar-rikorrenti appellanti fuq l-ispejjez issostni li finalment il-gudizzju tal-ewwel Qorti kien gust proprju ghaliex huwa minnu li l-kawza kienet rizultat tal-kontijiet xejn cari mahruga mis-socjeta' rikorrenti kif sostniet l-ewwel Qorti anki ghaliex tul is-smiegh l-istess socjeta' rikorrent sabitha difficili tiggustifika l-kontijiet taghha stess.

6. Illi permezz tal-appell incidentali l-intimati jressqu tlett aggravji. L-ewwel aggravju huwa dwar kif l-ewwel Qorti trattat u ddecidiet it-tieni eccezzjoni taghhom fejn sostnew li x-xoghol sar hazin u ghalhekk kellu jitnaqqas dak l-ammont relattiv ghax-xoghol hazin mis-somma dovuta lir-rikorrenti. L-intimati jsostnu li l-ewwel Qorti ma setghetx tichad l-eccezzjoni abbazi li ma saritx kontro-talba u jaghmlu referenza ghall-gurisprudenza li skont huma ttihom ragun. Jsostnu ghalhekk li l-ewwel Qorti kellha fil-komputazzjoni ta' dak li huwa dovut lir-rikorrenti tieghu in konsiderazzjoni sia l-valur tax-xoghol imwettaq hazin u wkoll id-dannu mgarrab mill-intimat bhala rizultat tax-xoghol difettuz.

It-tieni aggravju fl-appell incidentali huwa dwar il-komputazzjoni mill-ewwel Qort tal-materjal. F'dan ir-rigward isostnu li l-ewwel Qorti ma kinitx korretta li, fin-nuqqas ta' evidenza konvincenti prodotta mis-socjeta' rikorrenti in sostenn tal-pretensjonijiet taghha li tistrieu fuq dokumentazzjoni 'minghajr pregudizzju' bejn il-partijiet li ghaddiet bl-ghan li possibilment ikun hemm transazzjoni. Tali dokumentazzjoni hija inammissibbli fl-atti w'ghalhekk il-Qorti ma kellhiex tistrieu fuqha. Il-Qorti ghalhekk kellha tistrieu fuq il-kalkoli redatti mill-Perit nominat minnha.

It-tielet aggravju tal-intimati fl-appell incidentali huwa dwar il-komputazzjoni tal-Hinijiet tal-Haddiema. L-intimati jsostnu li filwaqt li jaqblu li gurnata tax-xoghol ghal tlett haddiema kienet fl-ammont ta' €150 f'daqqa, ma jaqblux man-numru ta' granet komputati mill-ewwel Qorti. Isostnu li kienet l-istess l-ewwel Qorti li kontradixxiet lilha nnifisiha fid-decizjoni fejn f'parti minnha qalet li l-kontijiet tas-socjeta' rikorrenti kienu qed juru li xahrejn wara x-xogholijiet kien ghadhom ghaddejjin meta dan irrizulta li ma kienx minnu izda xorta wahda ghaddiet sabiex ikkalkolat tlieta u tletin jum xoghol meta skont l-intimati dan kellu jkun anqas. Izidu li abbazi tal-provi l-kalkolu kellu jsir fuq hames mija u disgha u sebghin (570) siegha u mhux aktar.

L-intimati ghalhekk talbu li din il-Qorti tvarja s-sentenza appellata u dana billi tikkonfermaha f'dik il-parti fejn hija abbraccjat dak konkluz mill-Perit Mario Cassar fir-rapport tieghu, u f'dik il-parti li ddecidiet li

l-ispejjez ghandhom ikunu interament sopportati mis-socjeta' attrici u ghaldaqstant tichad l-appell tas-socjeta' rikorrent filwaqt illi tirrevoka u tikkancella dik il-parti fejn cahdet it-tien ieccezzjoni tal-intimati u minflok tghaddi sabiex tilqa' l-istess eccezzjoni, u tirrevoka u tikkancella wkoll dik il-parti fejn ikkomputat il-hlas dovut in linea ta' materjal u l-ammont ta' granet mahduma. Bl-ispejjez taz-zewg istanzi kontra r-rikorrenti.

7. Rat ir-risposta tas-socjeta' rikorrenti ghall-appell incidental fejn issostni li l-appell incidental huwa kontradittorju ghaliex fl-ewwel lok il-Qorti tintalab tabracca l-konkluzjonijiet tal-Perit Mario Cassar u fl-istess hin jintalab li tigi revokata dik il-parti tas-sentenza fejn gie likwidat hlas dovut in linea ta' materjal ul-ammont ta' granet ta' xoghol. Dwar l-ewwel aggravju ssostni li l-ewwel Qorti kienet korretta fejn sostniet li ma setghetx tiddeciedi 'per via di eccezzione' anki ghaliex bhala Qorti limitata sabiex tiddeciedi l-pretensjonijiet kollha sal-ammont ta' hmistax-il Elf Euro (€15,000) ma ghandhiex il-gurisdizzjoni li tagixxi fuq tali talbiet kif qed jipretendu l-intimati. Dwar it-tieni aggravju jsostnu li quddiem l-ewwel Qorti ma kien hemm l-ebda talba sabiex xi dokumenti jigu sfilzati u dan kellu jsir se mai quddiem dik il-Qorti. In oltre zzid li l-pretensjoni tas-socjeta' rikorrenti kienet bizzejjed ippruvata permezz ta' dokumentazzjoni ohra fl-atti. Dwar it-tielet aggravju ssostni li hawnhekk l-intimati wkoll jikontradixxu lilhom infushom stante li s-somma ta' €150 ghal tlett haddiema ghal kull jum tirrizulta mid-diskussjonijiet minghajr

pregudizzju liema somma izda din id-darba l-intimati ma kkontestawx stante li r-rata miftehma kienet ta' mitejn u ghaxar Euro (€210). Dwar il-granet ta' xoghol issostni li dawn jirrizultaw mill-atti mhux kif isostnu l-intimati.

Finalment is-socjeta' rikorrenti titlob li din il-Qorti tichad l-aggravji kollha tal-intimati u tichad l-appell incidentali taghhom.

8. Semghet it-trattazzjoni tal-avukati tal-partijiet fis-seduta ta' tat-12 ta' April, 2024 u ddifferiet l-appell ghad-decizjoni ghal-lum. Rat l-atti kollha tal-kawza.

### **Konsiderazzjonijiet**

9. Illi l-Qorti rat li l-ewwel Qorti waslet ghad-decizjoni taghha wara li kkunsidrat dak li jsegwi:

#### **'Preliminari.**

Is-socjeta attrici **Kercem Construction Company Limited** intavolat l-avviz odjern kontra l-konvenuti Jonathan Portelli u martu l-Avukat Dr Maresette Portelli Xerri. L-attrici qed titlob il-hlas tas-somma ta €8828.17 li skond hija huwa bilanc minn somma akbar dovuta lilha mill-konvenuti rapprezentanti hlas ghal xoghol ta konkos u kostruzzjoni li sar minnha fil-propjeta tal-konvenuti f'Kercem.

Minn naha taghom il-konvenuti qed jopponu ghat-talba attrici u jsostnu illi hemm diskrepanzi fil-kontijiet ipprezentati mill-attrici. Jghidu wkoll illi x-xoghol li sar mis-socjeta attrici ma kienx skond l-arti u s-sengha u ghalhekk l-ammont reklamat ghandu jitnaqqas biex jirrifletti l-kumpens dovut lilhom ghax-xoghol li kellu jsir minnhom biex jirrangaw ix-xoghol hazin li sar mill-attrici. Jghidu wkoll li huma

ghamlu l-ghalmu taghhom biex tinstab soluzzjoni bejn il-partijiet u ghalhekk ma ghandhomx ibatu spejjez.

## **Provi**

### **Xhieda.**

**Fl-affidavit**, in rappreżentanza tas-Socjetà rikorrenti Saviour Spiteri<sup>1</sup> jghid li huwa direttur tas-Socjetà msemija. Spiteri jikkonferma s-sekwenza tal-affarijiet kif gew dikjarati minn hu, Pawlu Spiteri, direttur ukoll tal-istess kumpanija.

Jghid li x-xoghol kien qed isir minn hu Pawlu u li huwa jiehu hsieb il-kontijiet. Saru tliet pagamenti ta' €2000 kull wiehed u fl-ahhar wara li tlesta x-xoghol sar il-kont finali. Jghid li l-konvenuti gabru l-kont minghand hu Pawlu.

Jkompli jghid huwa mbghad cempel lill-konvenuti u l-konvenuta talbitu jmur ukellimha fl-ufficju taghha. Preżenti kien hemm ukoll zewgha. Jghid u huwa hadilha l-ahhar invoice u spjegalha l-kont kif inhu. Il-konvenuti qajjmu ogghezzi fuq il-materjal li nxtara mill-kumpanija.

Jispjega li kien hemm 15% li kienet taghmel tajieb għall-ghodda li ntuzat mill-kumpanija u li dwarha ma kienx hemm ftehim. Jinsisti li din hija prassi li tintuza kull fejn jittiehed xoghol bil-gurnata.

Jghid li l-partijiet ma qablux u saru kommuniki permezz tal-avukati u anke minnu sabiex jaslu għal ftehim izda kien għalxejn.

**Inkontro-eżami**<sup>2</sup> jghid li hu ma kellux x'jaqsam fuq il-lant tax-xoghol. L-ammonti gew mgħottija għax hallsithom il-kumpanija. Jinsisti li ma jippretendix illi s-sid għandu jiehu l-irċevuta li hallas hu. Jghid li huwa jzomm 15% fuq l-affarijiet li jixtri bħalma huma għodda sabiex jaħdem il-haddiem. L-ghodda hija bħal sena, il-magna li taqta' il-gebel, il-bend saw li jaqta' il-gebel, it-tavluni u ohrajn. Tax-shuttering ma żammx tiegħu. L-invoices juru l-kwantità u x-xoghol li xtara għall-konvenuti. Jinsisti li l-ammonti mgħottija m'humiex tal-Qorti.

**Inkontro-eżami**<sup>3</sup> jghid li l-ammont pretiż huwa ta' madwar €14,000 inkluz il-VAT u baqa' jithallas l-ammont ta' €8,828.

B'rifereza għal Dok.KC6 (fol.297) jghid li ma jistax jifhem għaliex hemm il-figura ta' €14,000 u hdejha 'cancelled' u aktar l-isfel notament li l-bilanċ dovut huwa ta'

---

<sup>1</sup> Fol.11

<sup>2</sup> Fol.208.

<sup>3</sup> Fol.303 (v.2)

€8,122.40. Jghid li jista jkun li dak sar meta kienu qed isiru tentattivi li jaslu għal ftehim.

Muri Dok.MX 1, jispjega li dik hija riċevuta datata 10, Frar 2016 u fejn hemm imnizzel 'credit' dak huwa ammont oġġla minn dak imnizzel f'Dok.KC6. Huwa jaħseb li din il-figura hija korretta għax taqbel mal-ammont imnizzel fil-kawża. Ma jistax pero jifhem għaliex iż-żewġ riċevuti huma bl-istess data.

Jtenni li ż-żewġ invoices ma' xulxin jagħmlu ż-żewġ gobbijiet. Meta ngħalaq job 449 gie stmat €9000. Intelat aktar minn dik l-invoice 407. Jispjega li l-invoice haġget qabel ma ngħalaq ix-xogħol vu li din tkun haġget abbażi tal-ispejjeż li jkunu saru dwar xiri.

Jghid li fit-30 ta' Ġunju 2015 intemm l-ewwel inkarigu u huwa kellu johrog il-fattura sabiex jagħlaq il-VAT return. Sar hekk għax ix-xogħol kien għadu għaddej. Imbagħad hareġ il-kont fil-21 ta' Awwissu meta ngħalaq il-job.

Rigward il-fattura 407 bid-data tat-30 ta' Ġunju 2015 fl-ammont ta' €4,522, jghid li din tagħmel tajjeb għall-job 499. Dan l-ammont ma tlaħhaqx l-ammont ta' €9,773. Imbagħad iddahhlet fil-409. Id-diskrepanza li kien hemm bejn l-invoice 407 għall-job 449 iddahlet fl-invoice 409.

Il-VAT hija miżjuda max-xogħol jew mal-materjal li nxtara biss.

B'riferenza għall-fattura 766 l-ammont pretiż huwa ta' €9,773 u mhux ta' €8,282. Jinsisti li l-programm li għandu installat fil-kompjuter jikkalkula l-VAT awtomatikament. Allura jiġi li fuq il-materjal mixtri bil-VAT terġa' tiġi kkalkulata l-VAT.

Ma jistax jispjega għaliex jidhru żewġ ammonti differenti fuq irċevuti mmarkati Phase One preżentament esebiti bħala Dok.MX2 u MX3. Jghid li n-numri miktubin bil-lapes fil-genb kitibhom hu meta kienu qed isiru n-negozjati. L-ammont miktub bl-idejn huwa effettivament il-perċentwal mill-materjal li x-xhud ikun xtara. Per eżempju jithallas talli jkun mar iġib xkora siment u l-ammont iżidu mal-ispiza tax-xiri tal-ixkora.

Jghid li ma kienx hemm ftehim bejn il-partijiet dwar 15%. L-ammont ta' 18% VAT huwa miżjud bil-kompjuter.

L-ammont inkluz il-VAT kif imnizzel bil-lapes huwa l-ammont komplet. L-ammont bil-lapes jirrappreżenta l-ammont li hallas lil tal-ħanut. Fuq dan zied 15% fuq il-prodotti li xtara biss u mhux fuq ix-xogħol tal-ħaddiema. L-ammont ta' €4280.20 jirrappreżenta x-xogħol mingħajr VAT. Il-VAT naqqasha hu għax jekk titnizzel il-VAT tal-ħanut fuq il-materjal kif imnizzel fl-invoice, il-VAT tkun qed issir doppja.

Jghid li ma jafx jispjega dwar il-kalkulazzjonijiet b'riferenza għall-ammont ta' €7,018,91 u miżjud bit-18% jitla' għal €8,282.31 u jiġi fl-ammont ta' €9,773.13. Ma jistax jispjega kif hemm disparità ta' 36% meta nħadmet 18% doppjament billi x-xogħol ilu li sar.

Jinsisti li meta jiġu inkarigati terzi, bħalma kien Camilleri, Tan-Najsi, sabiex ifornu l-materjal fuq il-post, il-kuntrattur iżomm il-profit fuq l-irċevuta mahruġa mill-fornitur.

Rigward il-*high up* jghid li dan ilaħhaq sal-bieb tal-bitha tal-konvenuti meta ddahhal fl-għalqa ta' wara tal-post.

Jghid li ma hux kapaċi jispjega dwar id-disparità fl-ammonti li jidhru fid-dokumenti MX4 u MX5. Jahseb li Road Construction għab il-konkos ukoll u mhux In-Najsi Camilleri biss. Rigward il-fatt illi d-data ma taqbel xejn ma' dak li hemm fil-profit sheet jghid li r-raguni għal dan hija li mar ihallas wara. Rigward id-*delivery note* jispjega li fuqha hemm il-kwantità tal-konkos u l-kwalità tiegħu.

**In ri-eżami**<sup>4</sup> jghid li l-kitba bil-biro mnizzla isfel fid-Dok.KC5 a fol.296 m'hix tiegħu. Dan id-dokument kien irċevih minghand il-konvenuta. Dan juri kemm jithallsu bil-gurnata it-tliet haddiema ta' tmien sigħat xogħol.

**In ri-eżami**<sup>5</sup> muri l-invoice 409 a fol.236, jghid li din intalbet lura meta kienu qegħdin jagħmlu l-ftehim sabiex jagħlqu l-kontijiet. Kien talab li jiehu €5000 flok it-€8,828 u ma jersaqx lejn il-Qorti.

Muri l-imejl esebita a fol.15 tat-12 ta' Ġunju 2017 u imejl oħra a fol.24 tal-20 ta' Settembru 2017. Dawn intbagħtu mill-Avukat fuq talba tal-atturi. Intalbet l-invoice sabiex l-ammont jirrifletti s-somma finali tal-ftehim ta' €5000.

Jinsisti li l-kont kollu tela' għall-€14,000. Thallsu €6000 u baqa' €8,828. Ma' din l-invoice hemm invoice oħra li flimkien jgħibu l-ammont ta' €14,000 u mhux €10,000. L-invoice l-oħra hija l-407 a fol.292.

Jispjega li l-fattura 407 kienet l-ewwel wahda li nħarġet bid-data tat-30 ta' Ġunju 2015 fl-ammont ta' €4,522. Imbagħad hargħet oħra 409 bid-data tal-11 ta' Novembru 2015 bl-ammont ta' €10,306.04. L-ammont ta' €6000 thallsu f'ħames pagamenti (fol.299, 300, 301, 302 u invoice 360). Meta saru l-pagamenti nħareġ kont ieħor ta' €10,000 għax imbagħad ingħalaq il-kont kollu. F'Novembru nħarġet riċevuta ta'

---

<sup>4</sup> Fol.355 (v.2)

<sup>5</sup> Fol.417 (v.2)

€10,000 għax ingħalaq ix-xogħol. Sa Ottubru kienu diġà saldaw l-€6000 u x-xogħol kien għadu għaddej.

Fuq id-Dok.297 hemm imniżżel 'cancelled' għax meta talab €5000 sabiex jagħlaq il-kont u jirrevedi l-invoice. Saru laqgħat fl-uffiċċju tal-Avukat Grech iżda ma sarx progress. Il-laqgħat saru wara.

Meta kien xehed li kienu 18% dan kien żball. Kellu jkun 15% li qed jagħmel profitt minnhom.

Jispjega d-diskrepanza bejn meta spiċċaw ix-xogħlijiet f'Ottubru u d-data tar-riċevuta bid-data f'Novembru tikkonsisti li d-*delivery note* hija meta jiġi x-xogħol u jkun qed jinħadem ix-xogħol u l-*invoice* meta jithallas. Ma jithallasx dakinhar li jingab ix-xogħol. L-*invoice* meta thallset.

Muri dokument a fol.360 u 361 l-ammont huwa bil-VAT b'kollox. L-ammont huwa ta' €9,773.13. Mingħajr VAT jiġi €8,282. Id-dokument a fol.361 juri n-net total bhal tal-invoice. M'hemmx il-VAT imnaqqs. L-items huma l-istess.

**Fl-affidavit**, ir-rappreżentant tas-Socjetà attrici **Paul Spiteri**<sup>6</sup> jgħid li huwa direttur tal-kumpanija msemmija. Jispjega li l-konvenuti talbu lil huh Paul sabiex jagħmlilhom xogħol f'post fi Triq Kerċem, Kerċem li kien jikkonsisti fi twaqqiġ tal-faċċata li tinsab fuq in-naħa ta' wara, bini ta' hitan u hnejjiet fuq ġewwa. Ir-rata tal-ħlas kellha tkun ta' €210 għal kull ġurnata bi tliet haddiema għal tmien siegħat kuljum. Ix-xogħol inbeda xahar wara.

Ix-xogħol sar kif segwentament spjegat:

- 8 ta' Meju 2015. Twaqqiġ tal-faċċata u stivar tal-ġebel sabiex jerga' jintuza.
- 3 sas-6 u 11 ta' Ġunju 2015. Tindif tal-post u ġar tax-xibka tal-hadid A503 bit-trakk tal-kumpanija sabiex tintuza għas-saqaf tal-ġar.

Bini tal-ħajt tal-kantun li jifred il-fond minn ta' oħt Dr. Marsette. Inbena ħajt iehor tal-bricks wara l-istess ħajt tal-kantun u sar il-membrane mal-bricks. Inbeda x-xogħol tal-kamra tal-kċina/kamra tal-ikel. Intuza ġebel ġdid għall-hnejjiet li nħadem bil-magna tal-bennejja u saru l-hnejjiet. Ingħalqu bibien u twieqi u ġew formati oħrajn flokxom b'ġebel li kien jiffirma parti mill-faċċata ta' wara.

Inhatt it-taraġ tal-ġebel u floku sar wiehed tal-konkos fuq struzzjonijiet tal-konvenut.

---

<sup>6</sup> Fol.55

Issaqqaf bix-xorok u l-hnejjet b'gebel gdid li ngab mill-barriera mir-rikorrenti.

- 12 ta' Ġunju 2015.  
Is-socjeta attrici ordnat sitt jardi konkos C25 minghand Salvu Camilleri sabiex jissaqqaf bil-konkos bhala s-saqaf tal-għar bl-ordni tal-Perit John Saliba.
- 25 ta' Ġunju 2015.  
Is-socjeta attrici xtrat u gabet l-hadid tat-taraġ minghand Joseph Vella. Gabet anke x-xorok mill-barriera. Dan kollu bit-trakk ta l-istess socjeta.
- 27 ta' Ġunju 2015.  
Is-socjeta attrici ordnat u gabet tmien jardi konkos C30 minghand Salvu Camilleri. Inghata l-konkos fuq ix-xorok u sar it-taraġ tal-konkos.

Jghid li huwa mar kemm-il darba l-barriera jgib il-gebel u x-xorok li kien hemm bżonn bit-trakk tiegħu minkejja li tal-barriera gieli għabu l-gebel fuq il-post.

- 30 ta' Ġunju 2015.  
Bidu tal-bini tal-kamra tas-sodda ta' fuq u parti mill-kaxxa tat-taraġ.

Inqalghu x-xorok sabiex jinbidlu t-travi tal-intrata. Inxtraw it-travi u ngabu bit-trakk ta' l-attrici minghand Joseph Caruana (Tal-Billi).

Żewġ haddiema, Steven Debono u Joseph Grech, tkeċċew minn fuq xogħolhom mill-konvenut Jonathan u minn flokhom intbagħtu żewġ haddiema oħrajn.  
Inqala' it-taraġ fil-parti ta' oħt il-konvenuta.

- 22 ta' Lulju 2015.  
L-attrici ordnat u gabet tmien jardi konkos C30 minghand Salvu Camilleri sabiex jintuza fuq xorok u għat-taraġ peress li t-taraġ kien intrama bix-shutter.

Ittranga t-taraġ ta' oħt il-konvenuta li kien inqala' jiem qabel.

- Jiem wara t-22 ta' Lulju 2015.

Ċempillu l-konvenut sabiex imur jiġbor l-ghodda. Jghid li Pawlu qallu li l-ewwel irid jinqata' il-kont u wara jkun jista' jidhol haddiehor flokhom.

Jtenni li l-konvenut ma tax raġuni għaliex ried iwaqqahom milli jkomplu. Baqgħu li jhallu hmistax-il jum peress li l-konkos tax-shutter jiehu tul ta'jiem sabiex jinxef. Jissokta jghid li huma ftiehm li l-konvenut l-ewwel jaqta' l-kont li kien hemm pendent u mbagħad jdaħħal lil haddieħor, wara li hu jnehhi l-ghodda.

Jghid li wara xi jiem il-konvenut ċempillu sabiex j itkellmu fuq il-post. Wara hafna tentattivi huwa ġie mġieghel mill-konvenuti u n-nannu tal-konvenut, Karmenu Camilleri, sabiex jaċċetta x-xogħol. Kien għalhekk li huwa aċċetta li jkompli x-xogħol.

- 30 ta' Lulju 2015.  
Il-konvenuti hargu pagament ta' €2000 permezz ta' cheque.

**It-tieni inkarigu.**

- 28 ta' Settembru 2015.  
Komplew bix-xoghlijiet b'haddiema differenti għax dawk ta' qabel irrifjutaw li jaħdmu għax kien dejjaqhom il-konvenut.
- Bejn it-28 ta' Settembru u 14 ta' Ottubru 2015.  
Bdiet tinbena l-washroom u l-apromorta ta' fuq.

Intrama l-bejt bix-shutter.

- 15 ta' Ottubru 2015.

Jghid li huwa mar il-Kunsill Lokali ta' Kerċem sabiex japplika u għamel permess sabiex jarma l-pompa u jagħti l-konkos. Inghata l-kontrabejt tal-kmamar ta' quddiem bil-konkos u nksew bil-helicopter minn Karmenu Bajada.

Saru wkoll l-expansion joints.

Sar il-ħajt tal-mandra u biċċa mill-ħajt ta' oħt il-konvenuta.

- 31 ta' Ottubru 2015.  
Iżżarma l-armar tax-shutter.

Dok. PS1 huwa elenku tal-haddiema li hadmu fuq il-post bil-jiem u s-sieghat.<sup>7</sup> Il-materjal u x-xoghol sar bl-ordni tal-intimati waqt li l-kwalita' tal-materjal sar fuq struzzjonijiet tal-Perit John Saliba. Il-Perit Saliba kien imur fuq il-post tax-xoghol u huma kienu jsegwu l-istruzzjonijiet tieghu. Jghid ukoll li l-Perit gieli mar barra l-hin tax-xoghol fuq talba tal-konvenut.

Jispjega li l-Perit Saliba talabhom jaghmlu zewg filati apramorta fuq il-hajt tal-appogg izda l-konvenut insista li ssir filati wahda. Jghid ukoll li meta rega' mar il-Perit dan insista li ssir it-tieni filata u hekk sar. Jghid ukoll li l-Perit kien isegwi mill-qrib ix-xoghol b'attenzjoni kbira anke jmur fuq il-lant tax-xoghol wara l-hin. Il-Perit qatt ma gibed l-attenzjoni dwar difetti fix-xoghol.

Jtenni li l-kontijiet jiehu hsiebhom huh, Salvu. Jghid li Salvu infurmah li hemm xi problemi sabiex jithallsu wara li kien baghat il-kont. Qallu li l-konvenuti kienu qed jallegaw li x-xoghol sar hazin, kontijiet eseđerati u skuži ohrajn. Ghal dan il-ghan kienet saret laqgħa fl-uffiċċju ta' Dr. Joshua Grech flimkien mal-partijiet izda ma waslux għal ftehim.

**Inkontro-eżami**<sup>8</sup> jghid li huwa nizzel kemm sieghat għamel hu xoghol. Dejjem hadem b'din is-sistema billi jindika l-granet partikolari u ma jinkludix granet ohrajn li mhuma mnizzlin fir-rendikont tas-sieghat tal-haddiema.

Rigward il-konkos jghid li dan kien igibu l-burdnar Tan-Najsi ghax hu m'ghandux biex igorru. Fejn jissemma bit-trakk tal-kumpanija fil-każijiet meta mar il-barriera u/jew għand Caruana jgib il-hadid. Jinsisti li huwa mar igib darbtejn: darba ghax-xorok u darba għall-gebel. Jtenni li darba mar igib il-gebel hu ghax Attard tal-barriera ma riedx jagħtihom minn tal-barriera.

Rigward l-fatturi jghid li huwa ma għandux ghax Attard qatt ma tah billi skond hu kien tahom lill-konvenuti. Jaqbel li l-gebel thallas mill-konvenuti izda jinsisti li ma thallasx tat-trakk u għalhekk qed jippretendi li jithallas tat-trasport mill-barriera bil-van tal-kumpanija.

Jghid ukoll li hemm prezz fiss għall-kalkulazzjoni tat-trasport izda bl-amment ma jafx izda madwar €5 kull 15-il kantun. Kull vieg fih 15-il kantun. It-trakk jiflah hames viegi u nofs.

Huwa ikkalkula €3 għal kull vieg li jiġi €16 għal kull trakk li jgħabbi gebel. B'kollox saru zewg viegi u darb'ohra sabiex għab ix-xorok li jigu ikkalkulati bħallikieku gebel.

---

<sup>7</sup> Fol.60.

<sup>8</sup> Fol.189.

Inkwantu t-taraġ, jispjega illi huwa tella' ħajt iehor ma' tal-konvenuti, mal-ħajt tal-qasma sabiex it-taraġ ma jmissx ma' tal-konvenuti u ma jiġrix ħsara lilhom. Jghid li ttella' ħajt iehor fil-proprietà ta' maġenb il-konvenuti għax it-taraġ sar bil-kantun. Rigward is-sighat imnizzlin fir-rendikont jghid li kien hemm xogħol iehor xi jsir għalhekk hemm imnizzel seba' siegħat xogħol kull haddiem meta gie trasportat il-hadid minghand Joseph Vella u l-viegi bil-ġebel. Jghid li l-haddiema kienu jagħmlu xogħol iehor li kien parti mill-bini bħal meta jagħmlu t-travi jew iqattgħu turgien. Huwa jishaq li l-konvenuti jafu għax ma kinux jafdawhom li ma sabx diffikultà sabiex ikunu preżenti fuq il-post.

Jtenni li l-varjazzjoni bejn il-hinijiet ta' seba' siegħat u tliet siegħat kienet li kienu jlestu kmieni u jmorru fuq lant iehor ta' xogħol. Jispjega li x-xogħol mhux kollu l-istess: hemm xogħol li jiehu tul ta' hin u iehor inqas hin.

Rigward il-haddiema jghid li ma jafx fuq xhiex Portelli keċċa l-haddiema izda meta mar ma sabhomx fuq ix-xogħol. Jghid li minflok il-haddiema li telqu dahlu jaħdmu Joseph u Martin.

Jghid ukoll li ma sarx xogħol bejn il-granet tat-30 ta' Ġunju u 28 ta' Settembru. Ix-xogħol tal-kontijiet dejjem ħadmu hu.

**In ri-eżami**<sup>9</sup> jghid li x-xogħol sar fuq tliet sulari: twaqqiegh, arrangament ta' ħnejjiet, bibien, għeluq ta' twieqi, xogħol fil-kantina isfel, fil-bitha isfel, il-ħajt ta' wara, xogħol li tqabbd u mill-konvenuti u mill-Perit. Bdew minn Mejju sa Settembru/Ottubru.

Ix-xogħol ha aktar mid-dati indikati fl-affidavit. Id-dati huma limitati għal dak li kellu miktub.

Jtenni li t-taraġ t'oht il-konvenuta qed iserrah fuq żewġ hitan. Inbena ħajt separat sabiex it-taraġ iserrah fuq il-ħajt il-ġdid u mhux mal-istess ħajt singlu t'ohta u għalhekk illum hemm ħajt doppju.

**Inkontro-eżami**<sup>10</sup> jghid li hu jgħaddi l-invoice tat-trakk li jkun irċieva lil hu Salvu. 'Kisi tal-konkos' ifisser jinkesa l-bejt bil-konkos. Il-helicopter jinkludi l-kisi tal-konkos. B'riferenza a fol.292 ma jistax jispjega 'kisi bil-konkos' fil-Phase 1. Muri l-invoice a fol.236 bid-data tal-11 ta' Novembru 2015 ma jistax jispjega għaliex 'kisi bil-konkos' mhix imnizzla f'din l-invoice meta dan isir l-aħħar xogħol. Ma jafx fuq l-invoice għax din jaħdimha hu. Ma jistax jispjega għaliex il-kisi ta' konkos li jsir l-aħħar xogħol bl-istess ammonti preċiż ta' €103.50 huma mnizzlin fuq Phase 1 u Phase 2.

---

<sup>9</sup> Fol.204.

<sup>10</sup> Fol.377 (v.2).

Jghid ukoll li waqt ix-xogħol intużaw żewġ *high-ups* minn tal-kumpanija għal xogħol differenti iżda damu jaħdmu l-istess hin. Ix-xogħol t'isfel kien hemm xogħol iżjed minn fuq.

Il-konkos ingab mingħand Camilleri u Road Construction. Ta' dan għall-aħħar xogħol tal-bitha ta' wara.

**In ri-eżami**<sup>11</sup> jghid li l-krejn kien twil biex tkompla t-tieni u t-tielet saqaf kif ukoll il-washroom u l-apramorta. Intuża l-krejn ta' haddiehor. Intuża s-servizz tar-Road Construction għax ma setgħux igibu minn Tan-Najsi. Fin-normalità ingab mingħand Tan-Najsi u f'okkażjonijiet mingħand ir-Road Construction li ta' darba.

### **Jixhdu l-atturi flimkien.**

**Inkontro-eżami**<sup>12</sup> l-attur Pawlu Spiteri jikkonferma li 'kisi bil-konkos' ifisser l-aħħar fażi. Huwa mhux kapaċi jispjega għaliex dan id-dettall huwa mnizzel fuq l-invoice ta' Phase 1. Saviour Spiteri jwieġeb li mhux imnizzel fil-Phase 2 għax kien mal-job l-iehor. X'inh i r-raġuni ma jiftakarx. Jammetti li ma sarx sewwa li tnizzel mal-Phase 1 iżda għaliex ma jafx. Huwa dahhalha għax kellu bżonn jagħlaq il-VAT. L-irċevuta ħariġha malli tlesta l-Phase 1. Jaccetta li jista' jkun li xogħol bil-helicopter kien għadu ma sarx sa dan l-istadju.

KC3 hija fattura u mhux riċevuta. Ma jistax jispjega kif niżżel ammont għal xogħol li kien għadu ma sarx. Huwa ma vvintax l-ammonti. Li seta' gara kien li l-VAT ingħalqet fil-15 ta' Settembru. Din tingħalaq jumejn jew tlieta qabel halli jara x'ikollu spejjeż. Aktarx li dak il-konkos kien jaf li kien diġà sar. Għalhekk kitbu. Id-data jagħmilha *back dated*. Id-dati tal-VAT jagħmilhom b'lura.

Il-helicopter dahal darbtejn għax intuża għal fuq is-setaħ hekk kif wiehed jitla' it-taraġ. Hemm l-istess wisa' bejn il-bejt ta' fuq u tas-setaħ.

MX1, invoice 409 bid-data tal-11 ta' Novembru 2015 huwa xogħol li sar tal-washroom, tal-apramorta u tal-kontra-bejt u tal-bejt. L-aħħar fażi. Ma jafx għax din l-fattura ma taqbilx mal-Phase 2 Dok.KC3.

KC7 a fol.298. Fil-21 u fit-22 ta' Lulju 2015 ingab il-konkos. Ma jistax jispjega għax ngab il-konkos fil-21 ta' Lulju meta skont il-*job sheet* fil-21 ta' Lulju ma kienx hemm haddiema fuq il-post. Lanqas ma jaf għaliex l-ismijiet tal-haddiema mkeċċijin baqa' jidher fuq il-*job sheet* fid-dati ta' wara. Jghid li jista' jkun li hemm żball fil-*job sheet*. Rigward il-*high-up* jghid li dan ilaħhaq żewġ sulari. Dan kien impoġġi fl-għalqa sular isfel mill-bitha tal-konvenuti. Kien ilaħhaq sat-tieni sular. B'kollox ilaħhaq

---

<sup>11</sup> Fol.436 (v.2).

<sup>12</sup> Fol.390 (v.2).

tliet sulari. Il-*high-up* tal-MANN ingab għax ta l-attrici ma kienx jilhaq. Il-konkox inghata b'tal-MANN sabiex ilahhaq ir-raba' sular. Fuq kien hemm inqas xogħol minn isfel bil-*high-up* tal-MANN. Jghid ukoll li l-*High Up* tas-socjeta attrici kien ilahhaq tliet sulari għax jagħmlulu l-*extension*. Id-dati tal-operat bil-*high-up* tal-MANN kitibhom kif tahomlu hu u ma qagħadx jqabbilhom mad-dati tal-*job sheet*. Huwa ma jiċċekkja id-data ta' meta effettivament sar ix-xogħol.

Dwar il-pagamenti tal-ħaddiema jghid li sar ftehim bejn ix-xhud u l-konvenuti, iżda l-konvenuti marru wkoll fejn hu meta kien hemm nuqqas ta' ftehim dwar dan. Jinsisti li huwa jrid jaħseb għall-jiem frank, bonus u *sick leave* tal-ħaddiema u għalhekk talab €210 kuljum tax-xogħol.

Jinsisti li hemm żball fejn hemm żewġ ammonti ta' €4,280 u €5,050. Huwa ma kellux inaqas 15% minn dawk. Il-€5,050 huma bil-VAT inkluż. Ma jafx għaliex hemm ammont bil-VAT u ammont iehor, mingħajr VAT, u t-tnejn qed jirreġistraw l-istess total.

---

**Il-Perit Clint Camilleri**<sup>13</sup> jghid li gie inkarigat minn Jonathan Portelli u ftit wara għamel rapport fis-7 ta' Lulju 2016. (CC1) Meta għamel spezzjoni, il-post kien art u saqaf. Jghid li r-ritratti hadhom hu. Jghid li l-konvenut talbu jagħmel *condition report* u li x-xogħol hażin raħ u identifikah hu nniffsu.

Jghid ukoll li ghalkemm huwa ma jafx x'inkarigu kellu l-kuntrattur madankollu jinsisti li kif jidher fir-ritratti 1 & 2, żgur li mhux *good practice* li wiehed jibni b'dak il-mod li l-ewwel erba' /hames filati m'humieq mibdul u hemm id-DPC għaddej fuqhom qisu żigūżajk. Jghid ukoll li l-knaten ta' taht huma melhin.

Rigward ir-ritratti 3 & 4, jispjega li l-knaten huma mixhutin u m'hemm ebda sengħa ta' kif tpoġġew. Jidher li dan il-ħajt kien parti ta' Portelli u biċċa ta' xi ħadd iehor. Jishaq illi wiehed irid jinvella fuq ħajt eżistenti u jibnieh kif suppost.

Fir-ritratt 6 jghid li dan juri li lanqas sar sforz biex jitqabbd u l-fili. Ix-xhud jaħseb li l-kuntrattur ma qagħadx iqabbel il-fili biex igib l-istess fil u hxuna halli jkun jista' jqabbel imbagħad il-kantun mal-fili li hemm halli jiġi jkompli.

Jghid ukoll li fir-ritratt 5 jidher li l-kuntrattur uża injama sabiex jorbot żewġt iknaten flok ma uża l-kunjard li tkun ċaġhka jew gebla iebsa u titkaħħal bejn żewġt iknaten sabiex jintrabtu u ma jaqgħux.

Rigward il-*washroom* jinsisti li l-ħajt ma kien assolutament xejn invellat, kien mewġa. U dan ifisser li l-kuntrattur jew ma wżax invell jew xehtu kif ried.

---

<sup>13</sup> Fol.75.

Ix-xhud ikkalkula li sabiex jitrangaw dan id-difetti kien hemm bżonn ta' disat ijiem kull sular b'mod approssimattiv.

Jispejga li huwa ma daħalx ta' kif għandu jiġi mħallas dan ix-xogħol. Jgħid izda li normalment jithallsu bil-kejl u bir-rati. Xoghlijiet jithallsu bil-ġranet meta jkun minuri hafna.

**Il-Perit Alex Bigeni**<sup>14</sup> kiteb rapport fit-2 ta' Ġunju 2017 fuq inkarigu ta' Jonathan Portelli. Huwa mar fuq il-post madwar ġimgħa qabel. Id-dar kienet lesta jew jew qrib li tkun lesta minn kollox. Muri ritratti mir-rapport minn paġni 3 sa 6, huwa jgħid li x-xogħol kien aktar avvanzat meta mar hu. Jispjega li huwa ra d-difetti kif ukoll li l-konvenut Portelli ġibidlu l-attenzjoni dwarhom.

Jgħid li l-ħajt tal-*washroom* ma kienx mibni dritt u ma jafx għaliex inbena hekk. Jtenni li ma kkommunikax mal-perit tal-post.

Jgħid ukoll li l-qiegħ tat-taraġ mhux qiegħed dritt mal-blata. (Rit. n.4 esebit preżentament mar-rapport AB 1)

B'riferenza għall-paġna 5 tar-rapport AB 1, jispjega li l-*back wall* tal-kċina ma kienx mibni fuq pedamenti sewwa. Jtenni li l-konvenut Portelli kien ipprovdieu ritratti waqt il-bini. (Esebiti ritratti AB2 sa AB6 li tahomlu Portelli).

Jtenni wkoll li l-ħitan interni m'humieq mibnijin invell, li hemm difetti oħrajn bħall-koxox imtajrin u ħitan bil-ġebel imqabbez 'il barra.

Rigward il-kunjardi huwa jgħid li dawn jkunu ċaġhka, irhama jew ġebbla tal-qawwi sabiex iżżomm il-ġebbla ta' fuq ta' fetha ta' tieqa.

**Inkontro-eżami**<sup>15</sup> jgħid li ngibditlu l-attenzjoni dwar l-ingaljar tat-taraġ intern mal-ħitan. L-ingaljar ma kienx maqtuġh dritt eżatt eżatt.

**Il-Perit John Saliba**<sup>16</sup> jgħid li kien inkarigat minn Dr. Marsette Portelli Xerri sabiex jagħmel applikazzjoni mal-PA għal tibdiliet fil-post u żidiet. Kien involut fix-xogħol minn meta hareġ il-permess u kien imur jara x-xogħol kull meta kien jkun hemm il-ħtieġa. Jgħid li ġieli cemplulu il-haddiema u ġieli mar fuq talba tal-konvenuti. Jispjega li d-dar kienet wahda qadima u għalhekk wieħed irid ilaqqa' ix-xogħol il-ġdid ma' li kien hemm eżistenti.

---

<sup>14</sup> Fol.82.

<sup>15</sup> Fol.88.

<sup>16</sup> Fol.105.

Jghid li fi tmiem ix-xogħol il-konvenuti ma kienux kuntenti mija fil-mija. Jghid li l-konvenuti ma kellmuħx li x-xogħol ma ghogobhomx, u li setghu ilmentaw għax qed idumu l-haddiema. Pero huwa jispjega li x-xogħol ried jidhol bl-idejn.

Jghid li periti ohrajn ma kellmuħx. Muri r-ritratti taż-żewġ rapporti tal-periti Camilleri u Bigeni huwa jghid li ma jiftakarx li għbdulu l-attenzjoni dwar dettalji li jidhru fihom. Safejn jaf hu ma jafx li ra dawn id-difetti. Jghid li safejn jaf hu kienu rrangawh it-taraġ.

Jtenni li kien hemm xi l-ilmenti li x-xogħol ma kienx pulit pero ma kienx hemm ilmenti dwar l-ingaljar tal-ħitan jew il-kunjardi.

Jghid li irrispettivament il-materjal għall-kunjardi, l-istess żmien jieħdu sabiex isiru. Ma jiftakarx li xi hadd ilmenta miegħu dwar kunjardi tal-injam.

**Inkontro-eżami**<sup>17</sup> muri r-ritratt nr.3 tal-Perit Bigeni, jaccetta li l-fil fiż-żona tat-taraġ mhux dritt. Meta muri r-ritratt nr.4 jghid ukoll li l-ħajt mhux dritt.

Jghid li huwa jiftakar li applika sabiex jinqala' it-taraġ il-qadim u jerga' jitla' ħajt ġdid, iżda ma jiftakarx li l-kuntrattur beda jirrifjuta li jibni l-ewwel filati u jibqa jtella' fuq li kien hemm. Ma jiftakarx jekk irrifjutax li jaqla l-filati gja eżistenti.

Jtenni li kien hemm pedamenti fuq il-ħamrija billi d-dar hija antika pero taht il-ħajt inkwistjoni jidher li hemm il-konkos. Muri r-rit. 2 f'pg 4 tar-rapport tal-Perit Camilleri, jghid li dan juri li l-ħajt qed jistrieħ fuq il-ħamrija.

Jispjega li l-ġebel il-ġdid kien diġà qadim sabiex ikun hemm uniformità ma' dak li kien hemm eżistenti. Jghid li hija prassi li meta hemm ħajt li m'huwiex mibni fuq pedamenti sodi, minflok ma jinqala' il-ħajt, isir rinforz taht jew irid jinqala' taht. Skont ir-ritratt jidher li inqala' taht għax jidher il-konkos.

Jkompli jghid li man-nannu tal-konvenut qatt ma ltaqa fuq il-post.

Rigward il-bini ta' taraġ ġdid jispjega li dan isir billi jiġi ngaljat ġenb u ngaljat ġenb ieħor. Normalment ikun xibka u tkun ġol-konkos sewwa. Jekk ix-xibka ma tkunx fil-konkos, issaddad u jiddeterjora l-konkos. Muri r-rit.AB3 jghid li hija ngaljatura. Skond dan ix-xhud il-konkos fih il-*honeycombing*, u allura mhux *compacted* mija fil-mija. Dan iwassal biex il-konkos jassorbi l-umdu u jsaddad il-ħadid.

**In ri-eżami**<sup>18</sup> jispjega li meta osserva li "hemmhekk mibnija kollha fuq il-ħamrija" huwa ried ifisser li l-pedamenti tad-dar originali ma kienux immaddfin sewwa sa

---

<sup>17</sup> Fol.110.

<sup>18</sup> Fol.116.

fuq il-blat. Jghid li l-pedamenti nkixfu waqt ix-xogħol. Jtenni li huwa ma kienx infurmat dwar xogħlijiet rimedjali.

**Inkontro-eżami ulterjuri**<sup>19</sup> jghid li l-prassi titlob li kuntrattur għandu jtellat u jiżviluppa mill-ġdid fuq pedamenti sodi.

**Steven Debono**<sup>20</sup> jghid li għandu mpjieg ta' *security*. Huwa kien jaħdem ma' Saviour Spiteri ta' Kerċem Construction fil-bini. Lill-konvenuti jafhom ukoll fuq il-post tax-xogħol. Dawn kienu jkunu magħhom waqt ix-xogħol li kien qed isir fil-post tagħhom. Ix-xogħol kien li jaqilgħu l-ġebel u s-soqfa. Kienet dar qadima.

Jghid li huwa kien itella' l-ġebel sabiex jibnieh haddiem iehor. Jghid ukoll li xogħolhom kien li jarmaw taraġ u jpoġġu mill-ġdid ix-xorok u jagħtu l-konkos fuqu.

Jghid li l-konvenuti kienu jtaqttgħu hafna hin hdejn il-haddiema. F'gurnata tipika ta' 8 siegħat xogħol, dawn kienu jqattgħu 5 siegħat minnhom hdejh. Kienu jkunu bilqieghda u jagħmlu xogħol iehor hemmhekk stess.

Jkompli jghid li huwa dam jaħdem fuq il-post tliet xhur. Telaq għax ċertu diskors minn haddiem ma aċċettax u għalhekk talab lill-imghallem sabiex jifgħu fuq lant iehor ta' xogħol.

Jghid li meta telaq minn fuq il-post kien fadal xogħol iehor xi jsir. Jinsisti li l-konvenut Portelli ċempillu u talbu sabiex jerga' jmur għax-xogħol u qallu li mhux għalih kien qed jghid, iżda x-xhud ma qabilx miegħu għax id-diskors semgħu kemm-il darba.

Ix-xhud kien jagħmel dak li jghidlu l-imghallem: jaqla' u jpoġġi. Jaqilgħu l-kantuni hżiena, għax kienu fl-antika, u jerggħu jagħmluhom sewwa. Waqt ix-xogħol qatt ma sema' li x-xogħol qed isir hażin.

Muri s-sitt ritratti a fol. 71 sa 73 tal-proċess jikkonferma fejn kien jaħdem hu fuq il-post. Iżda hu ma baqax hemm sal-aħħar. Muri r-rit.4 a fol.72 jghid li daww il-filati kienu għadhom m'humieq hemm meta telaq hu.

**Inkontro-eżami**<sup>21</sup> jghid li kien jaħdem ma' bennej iehor qabel ma' Kerċem Construction. Ma' Kerċem Construction kien ilu jaħdem disa' xhur.

---

<sup>19</sup> Fol.116.

<sup>20</sup> Fol.124.

<sup>21</sup> Fol.133.

Ikompili **in kontro-eżami**<sup>22</sup> jghid li l-imghallem kien ikun magħhom fuq il-lant tax-xogħol. Jikkonferma li gieli ntuża l-*high up* mill-imghallem u daqqa mill-haddiem Joseph Grech. Dan kien jintuża daqqa siegħa u nofs, sagħtejn u tlieta skont il-htieġa. Paga kellu €42 kuljum.

**Joseph Grech**<sup>23</sup> jghid li huwa bennej ma' Kerċem Construction. Lil konvenuti jafhom għax kien jahdem fil-post tagħhom. Ix-xogħol kien jikkonsisti li jwaqqgħu, jibnu u jagħmlulhom taraġ. Dam tliet gimghat jahdem fuq il-post u telaq għax il-konvenut qallu li ma kienx qed jagħmel xogħlu sewwa u qed jahli l-hin.

Jghid li l-konvenut qallu wkoll li ma kellhom jibqgħu jahdmu hemm għax ma kinux qed jagħtu l-għurnata tax-xogħol. Wara mar jahdem fuq lant tax-xogħol iehor mal-istess kumpanija.

Matul it-tliet gimghat kienu għamlu hnejjet, travi tal-injam u soqfa bix-xorok. Darba minnhom, meta għamlu t-travi, Portelli talabhom jagħtu daqqa ta *crosscut* lix-xorok u għalhekk huma reġgħu qalghuhom, tawhom daqqa bil-crosscut, reġgħu poġġew ix-xorok u komplew bix-xogħol.

Jtenni li wara t-travi beda jarma t-taraġ u halla minn hemm. Ix-xogħol imbagħad komplieh Pawlu Spiteri tal-kumpanija.

Jghid li waqt ix-xogħol kienu jkun hemm daqqa l-konvenuta u daqqa żewġha li kienu jagħmlu madwar hames/sitt siegħat joqgħodu josservaw lill-haddiema u li dawn qatt ma lmentaw magħhom dwar ix-xogħol.

Muri r-ritratti a fol.71 u 73 tal-proċess jghid li ma jiftakarx li sar dak ix-xogħol għax ma kienx għadu sar meta telaq minn fuq ix-xogħol.

**Inkontro-eżami**<sup>24</sup> jghid li s-sidien kienu jkun fuq il-post waqt ix-xogħol. Jtenni li kultant il-konvenut Portelli kien igorrihom xi haġa li jkollhom bżonn u gieli anke kien jkun fuq il-post jaqla' xi madum.

Jtenni li huwa ma ddejjaqx meta Portelli gagħlu jaqla' it-travu tal-injam u jagħmillu qasma.

Rigward Stephen Debono jghid li dan kien ilu sentejn jahdem mal-kumpanija. Jghid li gieli ntuża l-*high up* biex isir ix-xogħol izda rigward l-hinijiet għall-użu jghid li dawn ivarjaw u jiddependi l-volum ta' ġebel li jittella' u l-htieġa tal-mument.

---

<sup>22</sup> Fol.175.

<sup>23</sup> Fol.135.

<sup>24</sup> Fol.168.

Rigward il-ġebel jghid li dan ġie li ngab mill-kuntrattur u ġieli mill-burdnar tal-barriera. Huwa jghid ukoll li kien jithallas €4.50 fis-siegħa u li l-konkos kien igibu Tan-Najsi.

**Christian Spiteri<sup>25</sup>, Martin Saliba<sup>26</sup>, Joseph Debono<sup>27</sup>, Eddie Gauci<sup>28</sup> u Joseph Camenzuli<sup>29</sup>** ikoll xehedu permezz ta' affidavit u ikkonfermaw li hadmu fis-sit ta' kostruzzjoni tal-konvenuti. Il-hin tax-xogħol tagħhom huwa kif indikat fid-dokumenti rispettivi a fol. 149, 152, 155, 158 u 161.

**Inkontro-eżami, Martin Saliba<sup>30</sup>** jghid li illum huwa xufier ta' trakk. Jghid li dam jahdem sentejn mal-kumpanija. Fi żmien inkwistjoni kien ilu jahdem xhur mal-kumpanija. Dak inhar kien għadu jmur l-iskola jitgħallem is-sengħa u xogħolu kien li jnewwel l-affarijiet.

Jghid li l-haddiema involuti kienu Pawlu u Joseph Grech. Huwa kien jahdem bis-siegħat u jithallas forsi €5 is-siegħa għax kellu l-istupendju wkoll. Huwa kien ikollu l-iskola filgħaxija. Forsi hadem jumejn fil-post inkwistjoni. Missieru, il-Perit John Saliba, kien il-perit tal-binja.

**Inkontro-eżami, Joseph Debono<sup>31</sup>** jghid li jahdem fil-ġebel tas-sejjeħ. Dam impjegat mal-kumpanija madwar sentejn. Kien ilu jahdem sena qabel mal-kumpanija u sena ohra fil-post inkwistjoni. Ma baqax jahdem għax ġietu l-opportunità li jmur ma' tas-sejjeħ. Fil-postijiet inkwistjoni xogħlu kien li jaqta' bil-magna u affarijiet ohrajn. Fuq il-lant tax-xogħol kienu jkunu hu, Pawlu u Joe Camenzuli, is-Subi. Paga kellu €4.50 is-siegħa.

**In ri-eżami<sup>32</sup>** jghid li €4.50 li kien jaqbad f'idejh.

**Fl-affidavit,<sup>33</sup> Michael Minto**ff jghid li jahdem għal rasu u li huwa ġie avvicinat mill-konvenuti sabiex jagħmlilhom xogħol ta' tikkil u *finishing* fil-post inkwistjoni. Ix-xogħol bdieħ meta ntemm ix-xogħol tal-ġebli.

Jghid li meta beda x-xogħol seta' jinnota numru ta' difetti fil-bini. Fost dawn innota li l-kantun tpogġa bix-xaħx li jifdal meta jinqata l-ġebel u mhux bix-xaħx adattat. Dan iwassal sabiex il-kantuni ma jgħaqdux kif meħtieġ bil-probabilità ta' konsenturi fil-futur. Innota wkoll l-aħħar ħnejja li twasslek għal ġol-bitha li ma

---

<sup>25</sup> Fol.148.

<sup>26</sup> Fol.151.

<sup>27</sup> Fol.154.

<sup>28</sup> Fol.157.

<sup>29</sup> Fol.160.

<sup>30</sup> Fol.178.

<sup>31</sup> Fol.182.

<sup>32</sup> Fol.183.

<sup>33</sup> Fol.220.

kinitx mibnija skont l-arti. Jghid li l-konvenuti kienu mdejjeqin hafna biha. Din kien irqomha u rfinaha x-xhud għall-istat illi tinsab fiha llum.

Rigward it-taraġ li mit-tieni jwassal għall-bejt jghid li dan ma kienx mibni skont l-arti. Kien maqlub minn taht u sabiex jitranga jrid jiġi rikostruwit mill-ġdid. It-taraġ mill-pjan terran li jwassal għall-ewwel sular kellu x-xibka mhix mgħottija sewwa bis-siment bil-probabilità li maż-żmien ix-xibka tissaddad u taqsam is-siment. Jghid ukoll li l-knaten tax-*shower* ta' isfel u u dawk fil-blata f' dik li hija intiża sabiex isservi ta' salott, ma kinux mimlijin bis-siment iżda bl-injam.

Jghid li l-hajt tal-appoġġ tal-*spare bedroom* thalla minghajr morsalli li jista' jkollu konsegwenzi billi l-hajt m'għandux rabta soda. Il-hajt tal-*washroom* huwa mmewweg.

Jghid li huwa dar hafna mid-difetti li halla warajh il-kuntrattur f'dawk l-aspetti li seta' jagħmel fil-kapaċità tiegħu ta' kahhal biss li kellhom jibqgħu kif kienu magħmulin. Dawn ix-xogħlijiet talbu iktar spejjeż milli originarjament previst għall-konvenuti.

**Fl-affidavit addizzjonali**<sup>34</sup> jghid li x-xogħlijiet l-oħrajn kien jikkonsistu:

1. Li refa' 'il fuq il-blata tal-bieb tal-kamra tal-banju li hemm fl-ewwel sular għax kienet impoġġija f' għoli ta' inqas minn seba' filati, kif titlob is-sengħa;
2. Hażżeż it-taraġ kollu taż-żewġ sulari għax l-ebda targa ma kienet tal-istess għoli u wisa';
3. It-tieqa li mill-kamra tas-salott tagħti għal fuq it-triq kienet mimlija minghajr morsalli. Il-mili kien ġie mqieghed sabiex sempliċement jahlaq il-vojt kontra l-arti u s-sengħa. Ix-xhud irrimedja dan;
4. Ix-xorok tat-tieni sular ma kinux ingalmati u ma ngħatax bejt fuqhom. Ix-xhud ingalma l-istess xorok bl-aħjar mod li seta' fiċ-ċirkustanzi.

Ix-xhud thallas €700 għal dan ix-xogħol.

**Inkontro-eżami**<sup>35</sup> jghid li huwa jhoss li jekk ikun hemm xogħol mhux qieghed skont is-sengħa, huwa obligat li jghid lis-sid. Dan l-affidavit sar għalli jista' jinqala' wara li ngibditlu l-attenzjoni li l-kawża prezenti nfethet sena wara li huwa datat l-affidavit.

Jispjega li l-binja hija qadima u għalhekk jekk ser jinbena sular iżjed jehtieg li jitranga l-pedament qabel kollox.

---

<sup>34</sup> Fol.247.

<sup>35</sup> Fol.274.

Rigward ix-xaħx jghid li dan suppost ikun tal-ħadra u mhux minn taħt il-magna. Wiehed jinduna bid-differenza meta wiehed ixarrab ix-xaħx tal-ħadra, ma jibqax hiereg. Meta wiehed jiġi biex ikahħal, ikun hemm saff bejn il-fil ta' xaħx u l-fil. Allura hemmhekk ser jagħmel konsentura u ma jaqbadx. Dan ikkonfermah meta staqsa lill-konvenut u dan qallu li x-xaħx ġabu minn taħt il-magna. Ix-xaħx tal-ħadra jingab mill-barriera. Dan jinqata' mill-ġebbla tal-ħadra li tintuża għall-pedamenti.

Jghid li l-ħajt tan-naħa ta' ġewwa huwa antik. Jispjega li huwa poġġa il-madum min-naħa ta' ġewwa miegħu. Anke l-ħajt ta' barra kien antik. Huwa jiftakar x'kien hemm. Imbagħad saret hnejja.

Jista' jkun li l-blata tal-bieb tal-kamra tal-banju kienet hemmhekk fl-istat originali. Bit-terminu "tingalma x-xorok" ifisser li x-xriek taqtgħu mod u l-iehor tagħmillu l-istess. Imbagħad jingħata s-siment sabiex tingalmahom. B'riferenza għax-xorok tal-kuritur kienu poġġuti hdejn xulxin biss u mhux marbutin. Kienu mikxufin u ma kienx hemm konkors fuqhom. Baqa' ma sarx bejt fuqhom sal-lum. Huwa għamel e-mix: siment u ramal ma' xulxin sabiex jingalmahom.

**In ri-eżami**<sup>36</sup> jghid li t-taraġ ma kienx imqabbad. Kien poġġut fuq it-trab ukoll. Jispjega li meta jkollok taraġ ġdid, wiehed irid jara x'hemm taħt l-ewwel sabiex wiehed jibni sular fuqu.

**Fl-affidavit**,<sup>37</sup> **Mark Camilleri** għandu liċenzja ta' bennej u kien wiehed mid-diretturi tal-kumpanija C&M Construction Ltd. Camilleri jiġi z-ziju tal-konvenut li kien jitolbu jaċċedi fuq il-post f'Kerċem waqt ix-xogħol tal-bini. Huwa kien preżenti meta x-xogħlijiet kienu waslu fl-aħħar fażijiet tagħhom. Huwa kien ġibed l-attenzjoni tal-konvenut li kien hemm diversi xogħlijiet li ma kinux skont l-arti u s-sengħa.

Jghid li l-ħajt li jmiss mat-taraġ li jagħti mill-ewwel sular għat-tieni sular kien mibni fuq torba u ħamrija mejta. Ma kellux pedament. Parti mill-ħajt originali nqala' u l-bqija thalla kif kien. Dan ġie filati l-isfel mil-livell li fuqu l-ħajt kien mibni fuq din it-torba. Il-bennej, Pawlu Spiteri, kien irrifjuta li jirrimedja s-sitwazzjoni.

Għal dan il-ghan tqabbad il-bennej Carmel Attard sabiex iwettaq dawn ir-rimedji. Dan qala' l-erba' filati mill-art 'il fuq. Ix-xhud innota li l-konkors mogħti fl-ewwel branka tat-taraġ ma kienx ġie mxekkek kif suppost. Ħafna mill-ħadid imqabbad mill-ganglu bħala mod ta' ri-inforz ġol-konkors kien mikxuf u għalhekk fir-riskju illi maż-żmien imsaddad. Jerġa' il-konkors tat-taraġ lanqas biss ma kien imqabbad ġol-ingall tal-ganglu. Għalhekk il-vireg ma kinux qed jaqdu l-iskop tagħhom. Li

---

<sup>36</sup> Fol.280.

<sup>37</sup> Fol.222.

kieku x-xogħol kien sar kif suppost u kif titlob is-sengħa, kull targa formanti parti t-taraġ kellha tiġi mxekka halli l-konkos jimtela' sew ġol-ingall kollu konsistentement. Dan kollu ma sarx bir-rizultat illi l-hadid tar-rinforzar huwa mikxuf għall-arja.

Jtenni li t-taraġ li jagħti mill-ewwel sular għat-tieni sular ma huwiex invell. Dan ġara minhabba li min hażżeż it-taraġ minn haġt għal haġt ma qabblux min-naħa għall-oħra.

Innota wkoll illi l-minċotti kienu saru tal-injam minflok ċaġhka bir-rizultat li maż-żmien l-injam jogħlob u r-ri-nforz li huma intizi illi joffru jtilfu l-iskop tagħhom.

**Inkontro-eżami**<sup>38</sup> jgħid li meta kien imur id-dar tal-konvenuti, ġieli ra affarijiet illi ma kinx skont kif iġġib is-sengħa u ġibed l-attenzjoni lill-konvenut. Ra haġt fuq wara u kellu l-pedament mikxuf fuq il-hamrija. Xi żmien wara ra li l-haġt kien inqala'. Kien ġibidlu l-attenzjoni għat-taraġ li kellu l-vireg mikxufin u li dawn isaddu u jaqsmu.

Huwa ġie li mar fuq il-post waqt li kien għaddej ix-xogħol tal-kostruzzjoni. Jgħid li kien jtkellem mall-konvenut u mhux mall-haddiema. Jispjega li seta' jinnota d-difetti fit-taraġ wara li nqala' ix-shuttering minkejja li ġie li mar waqt li kien qed isir.

Jippreciza li ma jafx sa fejn kien l-inkarigu tas-Socjeta' attrici. Lanqas ma kien jaf min kien il-Perit inkarigat.

**In ri-eżami**<sup>39</sup> jgħid li kien imur fuq il-post inkwistjoni sabiex isellem lill-konvenut.

**Fl-affidavit**,<sup>40</sup> il-konvenut **Jonathan Portelli** jgħid li d-dar kien jinhtieg tibdil minimu. Il-kuntrattur Pawlu Spiteri qalilhom li x-xogħol huwa minimu u ma kellux jiehu aktar minn tliet ġimgħat xogħol. Talbuh stima iżda hu qalilhom li x-xogħol jithallas bil-ġurnata. Ftehm u li kull ġurnata kellha tkun ta' €150 għal tmien siegħat xogħol bi tliet haddiema.

Jgħid li huwa żamm dejjem rendikont kemm tal-ġranet li fihom ġew il-haddiema kif ukoll in-numru ta' haddiema fuq is-sit. Ix-xogħol beda fl-4 ta' Ġunju 2015. Spiteri kellu ċ-ċavetta tal-post billi tawhielu l-konvenuti. Il-konvenut ma kienx dejjem ikun magħhom għax kien jaħdem mal-Awtorità tal-Ippjanar iżda kien iċċempel lil Spiteri sabiex jara kif ikunu għaddejjin.

---

<sup>38</sup> Fol.268.

<sup>39</sup> Fol.272.

<sup>40</sup> Fol.229.

Ix-xogħol beda billi żżarmat il-parti ta' wara tal-proprietà. Ma kinitx l-intenzjoni li jinqala' it-taraġ li jagħti għat-tieni sular iżda kellhom jinqalghu l-ewwel żewġ turgien sabiex seta' jsir livell u jingħata s-siment kif issuggerixxa l-Perit. Il-bennej ta l-qatran bla ma ikkunsidra l-fatt li l-ewwel żewġ targiet kienu nqalghu minnu stess. Allura meta nbdew l-ewwel żewġ hnejjiet u kien imiss l-aħħar hnejja, il-bennej induna li apparti ż-żewġ targiet li kienu nqalghu, kien jehtieg li tiżdied targa oħra bir-riżultat li l-aħħar targa kienet ser tkun ferm oghla mill-bqija għaliex il-qatran kien baxx. Għalhekk il-bennej insista li jaqla' it-taraġ.

Meta nqala' it-taraġ il-konvenuti nsistew li jinqala' il-ħajt li kien mibni fuq it-torba. Il-bennej ma qabilx magħhom u qala' biss sal-aħħar hames filati.

Jghid li huma nnutaw li x-xogħol kien qed jiehu fit-tul iżzejjed. Tkellmu mal-Perit Saliba li qalilhom li l-importanti li xi darba x-xogħol jitlesta. Kamra żgħira li kien hemm fit-tieni sular hadet gimgha shiha sabiex inbniet. Jghid li huwa spiss kien jaqbad lill-haddiema jiskartaw mix-xogħol u mbagħad jaqbdu li jsibhom għal idejhom meta jindunaw li gie l-konvenut.

Rigward il-hnejjiet jghid li l-bennej bena l-hnejjiet ma' ħajt singlu minkejja li ġibidlu l-attenzjoni l-perit li l-ħajt li jifred il-proprietà djaċenti kellu jkun doppju kif titlob is-sengħa.

Jghid ukoll li l-haddiem Joe Grech ħadu b'rabja u supervja meta dan ġibed l-attenzjoni sabiex issir qasma fin-nofs tat-travu kif kienet titlob li jsir is-sengħa.

Inkwantu l-allegazzjoni mill-kuntrattur li l-konvenut keċċa l-haddiema, il-konvenut jghid li kien hemm prezenti l-haddiema Joe Grech u Stephen Debono. Wiehed minnhom intefa' bilqegħda f'hoġor it-tieqa li tagħti għal fuq it-taraġ u l-iehor qagħad iserrah mal-ħajt jiċċaċċraw bejniethom. Il-konvenut iddejjaq u qal lil missieru li "Dawn jikluhieli qegħdin." Debono dlonk mar fuq il-konfront jitolbu sodisfazzjon. Debono qabad u telaq il-barra bla ma informa lill-imghallem tiegħu. Grech segwih. Ċempillu l-kuntrattur u qallu li keċċielu l-haddiema. Il-kuntrattur qallu li ser jiġi jkompli l-injam tat-taraġ, jagħti s-siment u jieqaf mix-xogħol. Jiem wara gie b'żewġ haddiema ġodda, jagħti l-bejt tal-kamra tat-tfal u s-siment tat-taraġ li jagħti għal fuq il-bejt. Eventwalment ha l-magna tal-ġebel, nehha l-hadid tat-taraġ u ha materjal iehor. Fuq il-post halla xi ġhodda.

Il-konvenut għamel tentattivi ma' Pawlu Spiteri sabiex jara kif se jkompli bix-xogħol. Spiteri ma marx lura għax-xogħol għalkemm halla xi ġhodda hemmhekk. Il-konvenuti kellmu kuntratturi oħrajn iżda ma aċċettawx li jidhlu fuq xogħol li fl-opinjoni tagħhom ma sarx skont is-sengħa kif ukoll li fuq il-post kien għad fadal ġhodda minn ta' qabilhom.

Wara sforzi Spiteri ġie lura fuq il-post. Spiteri fehem il-punt li l-konvenuti ma kellhomx ibatu minhabba nuqqasijiet mill-haddiema tiegħu. Huwa aċċetta li jkompli x-xogħol. Il-konvenuti kienu għaddewlu €2000 dik il-ġimgħa stess, €2000 oħra meta Spiteri reġa' mar fuq ix-xogħol u €2000 meta Spiteri mar iżarma l-ghodda minn fuq il-post. Minkejja dan spiss il-konvenut ma kienx isib il-haddiema fuq il-post tax-xogħol.

Meta spiċċaw ix-xogħlijiet, il-konvenuti kienu baqgħu li Spiteri jtihom il-kont finali flimkien mar-riċevuti. Meta Spiteri mar iżarma l-armar il-konvenuti ġibdulu l-attenzjoni dwar kif kien thalla l-hajt ta' wara li miegħu kien imqabbad it-taraġ li jagħti mill-ewwel għat-tieni sular. Dan kien thalla minghajr pedament bit-torba kollha tidher minn tahtu. Spiteri wegibhom li dan seta' jitgħatta billi titpoġġa filati kantun.

Wara ftit taż-żmien beda xogħol il-kahhal Michael Mintoff. Dan ġibed l-attenzjoni tal-konvenuti dwar xogħlijiet mhux skont l-arti u s-sengħa. Dan issuġġerielhom li jqabdbu perit u jagħmlilhom *conditional report*. Ġie inkarigat il-Perit Clint Camilleri u wara l-Perit Alexander Bigeni. Sadattant il-kahhal għamel diversi xogħol rimedjali.

Inkwantu l-hajt tal-bitha, il-konvenuti kienu kostretti li jinkarigaw bennej iehor Carmel Attard sabiex jagħmel ix-xogħlijiet mehtieġa. Kemm Attard u kemm Mark Camilleri, iz-ziju tal-konvenut, kienu preokkupati li x-xibka tal-hadid tat-taraġ ma kinitx imqabbdha kif titlob is-sengħa. Dan ġie ikkonfermat ukoll mill-Periti Clint Camilleri u Alexander Bigeni. Il-bennej Attard thallas €1,500 sabiex jagħmel ix-xogħol rimedjali.

Wara numru ta' ġimgħat il-konvenuti marru għad Spiteri sabiex jagħtihom il-kont li kien jammonta għal €10,306.04 bla ma kien hemm *break down*. Huma talbu lil Spiteri l-irċevuti kollha flimkien dawk tal-VAT tas-€6000 li kienu diġà imhallsin. Dawn baqgħu ma nġhatawx tant li l-konvenut tilfu r-refużjoni tal-VAT ġustament dovuta lilhom minghand l-Awtorità tad-Djar fl-ammont ta' €1,500.

Jghid ukoll li meta l-konvenuti ġibdu l-attenzjoni ta Spiteri dwar ir-rapporti tal-Periti dan qalilhom li ser ikellem lil huħ, Saviour, u jerga' jkellimhom.

Għaddew ġimgħat żmien. Saviour ċemplilhom li jrid jithallas. Paul mar l-uffiċċju tal-konvenuta b'xi *delivery notes* ta' materjal użat fuq il-post inkwistjoni. Il-konvenuti talbu żmien sabiex jarawhom u jkellmuhom lura.

Il-kuntratturi baqgħu ma kellmux lill-konvenuti dwar il-kontenut tar-rapporti tal-periti. Qalulhom biss li l-haddiema għamlu xogħol tajjeb. Meta talbu lill-kuntrattur għaliex l-ammonti huma mġhottijin qalilhom li huwa jżid perċentwal mat-totali kollha tal-materjal għall-finijiet ta' għodda użata minnu. Dwar dan ma kienx hemm ftehim mill-bidu li beda x-xogħol.

**Fl-affidavit**<sup>41</sup> taghha l-konvenuta filwaqt li tikkonferma l-verzjoni tal-fatti moghtija minn zewgha tghid li hija proprjetarja tal-post inkwistjoni. Hija tikkonferma x-xoghlijiet rimedjali kif elenkati fl-affidavit tal-kahhal Michael Mintoff li kellhom isiru minhabba x-xoghol li ma sarx skont l-arti u s-sengha mis-Socjeta attrici.

Tghid li jiem wara li l-konvenuti kienu għaddew kopja tar-rapporti peritali lill-atturi, il-konvenuta rċeviet korrispondenza elettronika min-naħa tal-Avukat tal-atturi. Ġew skambjati għadd ta' imejls u saru diversi proposti iżda baqa' ma ntlahaq ebda ftehim. Il-konvenuti nsistew li huma disposti li jgħaddu l-pagament kollu dovut lill-atturi iżda mhux jgħadduhom fl-ghama.

Sal-lum, matul il-kawża odjerna u l-atturi għalqu l-provi tagħhom, il-konvenuti għadhom sprovvisi minn rendikont dettaljat mill-atturi. Tant hu hekk li l-Perit nominat mill-Qorti, Mario Cassar, talab lill-atturi sabiex ifornuh bid-dokumenti mehtiega sabiex jesplicita fl-interessa tiegħu l-inkarigu moghti lillu.

Il-punti ewlenin huma s-segwenti:

1. Disparità totali bejn il-perijodi ta' xoghol indikati fl-affidavit ta' Paul Spiteri u l-eleku anness mal-istess affidavit.
2. Nuqqas ta' ċarezza u sekwenza fil-mod kif ġew deskritti li saru x-xoghlijiet.
3. Diskordanza totali fix-xhieda moghtija mill-impjegati tal-atturi.
4. Ma hemm ebda indikazzjoni fl-invoices esebiti liema materjal intuza fuq il-lant tax-xoghol.

**Fl-affidavit**,<sup>42</sup> **Carmel Attard** jgħid li huwa jaħdem għal rasu fil-kostruzzjoni. Huwa kien ġie avviċinat mill-konvenut sabiex jagħmel xoghol ta' kostruzzjoni fil-post inkwistjoni.

Huwa ra li ma kienx hemm pedamenti taht il-ħajt tan-naħa ta' wara tad-dar. Kien mibni fuq il-ħamrija. Il-bennej ta' qablu qala' parti mill-ħajt u ħalla l-bqija fl-istat originali tiegħu.

Jgħid li huwa rified il-ħajt halli jkun jista' jaqla' l-erba' filati mill-art 'il fuq. Ra li l-konkos ma kienx imxekkek kif suppost meta ra l-ewwel branka ta' taraġ. Il-parti l-kbira tal-ħadid kien espost u għalhekk tenut li jsaddad. Dan jista' faċilment jifqa' kollox aktar 'il quddiem. Il-vireg tal-ħadid kienu jmissu flimkien minflok imbegħdin sitt pulzieri minn xulxin. Ix-xoghol ma sarx skont is-sengha. Jgħid li

---

<sup>41</sup> Fol.232.

<sup>42</sup> Fol.246.

huwa neħħa l-ħamrija u ta tlieta sa seba' pulzieri konkos sabiex jinbella u jibni fuqu. Ta l-qatran u komplja jibni.

Naddaf ukoll il-ħadid tat-taraġ illi kien espost għat-trab u trattah bi prodott apposta. Dan sar biss fejn kien hemm mikxuf. Il-bqija tat-taraġ baqa' mhux trattat. Ta' xogħlu thallas €1,500.

**Inkontro-eżami**<sup>43</sup> jgħid li meta mar fil-post inkwistjoni huwa qal lill-konvenut li għandu xogħol fil-ġebel mhux qieghed kif suppost: mibni fuq it-trab u jidhru vireg fit-taraġ. Kien jidher fejn inbena ġdid għax il-ġebli kienet ġdida. It-taraġ mibni fuq sitt pulzieri trab kien iservi sabiex jitla' it-taraġ fuqu. Xogħlu kien li jaqla' dan il-ħajt u jirfdu, inehħilu t-trab, jinbella u jerga' jtella' l-erba' filati.

Ghamel ukoll trattament tal-ħadid għax kien jidher minn taht. Kien kollu żrar u l-ħadid jidher kollu mikxuf. Il-ħadid kien jidher fil-branka ta' hames targiet. Huwa qala' erba' /hames targiet.

Muri r-ritratt a fol.100 jgħid li l-ħajt ta' ġewwa mibni fuq il-konkos u ta' barra ma kienx mibni fuq il-konkos. Il-konkos jingħata sabiex isir il-livell u mhux għas-saħha.

---

**Il-Perit Mario Cassar**<sup>44</sup> jgħid li aċċetta li japplika r-rata ta' €150 kif iddikjara mill-konvenuta għax ma kienx hemm kuntratt u lanqas rati. Ix-xogħlijiet kellhom isiru b'*man days* għaliex hafna minnhom ma setghux jiġu mkejlin. Huwa komputu tal-Perit inkarigat li jara li x-xogħol ikun qed ikun segwit tajjeb u jekk le jiġbed l-attenzjoni tal-partijiet. Wiehed irid jiehu r-rata ta' *man day* sabiex wiehed jasal f'każ bħal dan. Altrimenti m'hemmx fuq x'hiex tibbaża. Jekk dawn ix-xogħlijiet ha jsiru bil-*man days* irid ikun hemm rata.

Jgħid li huwa ma setax jattwa il-€210 meta suppost haddiem jagħmel tmien siegħat xogħol meta jidher li mid-dokumentazzjoni li dawn il-haddiema kienu xalata. Imorru meta jfettlilhom. Huwa ha din l-impressjoni mit-*time sheets*.

---

### **Ikkunsidrat.**

Permezz ta din il-kawza is-socjeta attrici qed tippretendi minn għand il-konvenuti bilanc li hi tqis għadu dovut lilha għal xogħol li hija wettqet fi propjeta tal-konvenuti.

---

<sup>43</sup> Fol.263.

<sup>44</sup> Mingħajr paġinazzjoni. Data tas-16 ta' Ġunju 2023.

Il-konvenuti fin-nota ta l-eccezzjonijiet taghhom l-ewwel jecepixxu illi hemm disparitajiet fil-kontijiet li huma gew ipprezentati bihom mill-attrici u mbaghad fit-tieni eccezzjoni jghidu li x-xoghol li sar mill-attrici ma kienx skond l-arti u s-sengha u jsostnu illi mill-ammont dovut minnhom ghandu jitnaqqas l-ammont li ntefaq minnhom biex jirrangaw ix-xoghol li skond huma sar hazin mill-attrici.

Il-Qorti ser tibda biex l-ewwel tqis it-tieni eccezzjoni tal-konvenuti.

Fit-tieni eccezzjoni taghhom il-konvenuti jghidu li x-xoghol sar hazin u ghalhekk mill-bilanc dovut lill-attrici ghadu jitnaqqas dak l-ammont li huma hallsu biex jaghmlu x-xogholijiet ta tiswija. Minn qari ta din l-eccezzjoni jirrizulta b'mod car li dak li qed jitlobu l-konvenuti huwa effettivamente danni. Madankollu pretensjonijiet bhal din tal-konvenuti ma tistax titressaq *per via d'eccezione*. Il-kawza tal-lum trid tigi deciza a bazi tat-talba mressqa mis-socjeta attrici u ghalhekk din il-Qorti hija tal-ferma konvinzjoni illi ma tistax tillikwida danni meta m'hemmx talba f'dan is-sens. Il-konvenuti ma pprezentaw l-ebda kontro talba u *dunque* lanqas ma tista' l-Qorti takkorda kumpens f'assenza ta' tali kontro-talba. Ghalhekk ghal dawn ir-ragunijiet ser tghaddi biex tichad it-tieni eccezzjoni tal-konvenuti.

Il-Qorti ser tghaddi issa sabiex tqis it-talba tas-socjeta attrici li kif diga inghad qed tippretendi il-hlas ta bilanc ta somma dovuta ghal xogholijiet li hija ghamlet fil-fond tal-konvenuti.

Mill-provi mressqa mill-partijiet jigi rilevat illi ma hemmx kontestazzjoni li s-socjeta attrici giet inkarigata mill-konvenuti biex twettaq xoghol edilizju fil-fond taghhom li jinsab Kercem. In-nuqqas ta qbil jinsorgi dwar il-quantum tal-bilanc li ghadu dovut lill-attrici bil-konvenuti jsostnu li l-ammont dovut minnhom huwa anqas minn dak pretiz minnha billi l-fatturi mahruga ma jirriflettux ix-xoghol li sar u l-materjal akkwistat biex isir ix-xoghol u ghax ix-xoghol li sar ma sarx skond l-arti u s-sengha.<sup>45</sup>

Fil-kawza odjerna l-Qorti tinnota wkoll li hadd mill-partijiet ma pprezenta ftehim bil-miktub ta dak maqbul bejniethom rigward xogholijiet li kellhom isiru mis-socjeta attrici bhal per eżempju ir-rata tal-hlas mifthiema u lista tax-xoghol li kellu jsir mill-attrici. Ix-xhieda moghtija mill-Perit inkarigat mill-Progett, il-Perit Saliba, lanqas ma titfa dawl fuq dan.

---

<sup>45</sup> Rigward l-allegazzjoni li x-xoghol ma sarx kif misthoqq din l-Qorti diga ikkunsidrat li tali eccezzjoni ghandha tigi michuda ghar-ragunijiet gia moghtija supra.

Il-Qorti fliet il-kont fl-atti immarkat KC5<sup>46</sup> u ser tghaddi sabiex tqis il-kontenut ta' dan id-dokument vis a vis il-korrispondenza elettronika li ghaddiet bejn il-partijiet kif ukoll il-fatturi u l-kontijiet pprezentati in atti. Dan l-ezercizzju ser taghmlu anke fid-dawl tar-rapport tal-Perit Cassar li gie nominat mill-Qorti.

Rigward il-piz probatorju ta' rapport tekniku inghad illi *Kemm il-kostatazzjonijiet tal-perit tekniku nominat mill-Qorti kif ukoll il-konsiderazzjonijiet u opinjonijiet esperti tieghu jikkostitwixxu skond il-ligi prova ta' fatt li kellhom bhala tali jigu meqjusa mill-Qorti. Il-Qorti ma kienetx obligata li taccetta r-rapport tekniku bhala prova determinanti u kellha dritt li tiskartah kif setghet tiskarta kull prova ohra. Mill-banda l-ohra pero', huwa ritenut minn dawn il-Qrati li kellu jinghata piz debitu lill-fehma teknika ta' l-espert nominat mill-Qorti billi l-Qorti ma kellhiex leggerment tinjora dik il-prova. Hu manifest mill-atti u hu wkoll sottolinejat fir-rikors ta' l-appell illi l-mertu tal-prezenti istanza kien kollu kemm hu wiehed ta' natura teknika li ma setax jigi epurat u deciz mill-Qorti minghajr l-assistenza ta' espert in materja. B'danakollu dan ma jfissirx illi l-Qorti ma kellhiex thares b'lenti kritika lejn l-opinjoni teknika lilha sottomessa u ma kellhiex tezita li tiskarta dik l-opinjoni jekk din ma tkunx wahda sodisfacentement u adegwatament tinvesti l-mertu, jew jekk il-konkluzjoni ma kienetx sewwa tirrizolvi l-kwezit ta' natura teknika.*<sup>47</sup>

Inghad ukoll illi *In linea ta' principju, ghalkemm Qorti mhix marbuta li taccetta l-konkluzjonijiet ta' perit tekniku kontra l-konvinzjoni taghha (dictum expertorum numquam transit in rem judicata), fl-istess waqt dak ma jfissirx pero' illi Qorti dan tista' taghmlu b' mod legger jew kapriccjuz. Il-konvinzjoni kuntrarja taghha kellha tkun ben informata u bazata fuq ragunijiet li gravament ipoggu fid-dubju dik l-opinjoni teknika lilha sottomessa b' ragunijiet li ma ghandhomx ikunu privi mill-konsiderazzjoni ta' l-aspett tekniku tal-materja taht ezami ("Grima vs Mamo et noe" - Qorti tal-Appell - 29 ta' Mejju 1998).*

*Jigifieri Qorti ma tistax tinjora r-relazzjoni peritali sakemm ma tkunx konvinta li l-konkluzjoni ta' tali relazzjoni ma kienetx gusta u korretta. Din il-konvinzjoni pero' kellha tkun wahda motivata minn gudizzju ben informat, anke fejn mehtieg mil-lat tekniku. ("Cauchi vs Mercieca" - Qorti tal-Appell - 6 ta' Ottubru 1999 ; "Saliba vs Farrugia" - Qorti tal-Appell - 28 ta' Jannar 2000 u "Calleja noe vs Mifsud" - Qorti tal-Appell - 19 ta' Novembru 2001).*

*"Il-giudizio dell'arte espress mill-perit tekniku ma jistax u ma ghandux, aktar u aktar fejn il-parti nteressata ma tkunx ipprevaliet ruhha mill-fakolta' lilha moghtija ta' talba ghan-nomina ta' periti addizzjonali, jigi skartat facilment, ammenoke' ma jkunx jidher sodisfacentement illi l-konkluzjonijiet peritali huma, fil-kumpless kollha tac-cirkostanzi, irragonevoli" - ("Bugeja et vs Muscat et" - Qorti tal-Appell - 23 ta' Gunju 1967).*<sup>48</sup>

---

<sup>46</sup> A fol 296 tal-process

<sup>47</sup> Calleja vs Mifsud, Appell, deciz fid-19 ta' Novembru, 2001

<sup>48</sup> C & F Building Contractors Ltd kontra Tal-Grazzja Autocare Co. Ltd', Prim Awla, deciz fit-12 ta' April 2012

Issa l-Qorti fliet ir-rapport tal-Perit Cassar u tikkondividi pjenament dak li jafferma l-Perit Cassar u cioev illi meta jkun hemm ftehim bhal dak li kien hemm bejn il-partijiet fil-kawza il-prassi hija li tali ftehim jkun per iskritt. Fir-rapport tieghu il-Perit jghid li f'kazijiet bhal dak odjern il-ftehim kellu wkoll jinkludi x'kien mistenni mill-kuntrattur bil-perit responsabbli mill-progett jkun qed jissorvelja b'mod attiv ix-xogholijiet. Pero ix-xhieda tal-Perit Saliba ftit li xejn titfa dawl fuq dak li kien ghaddej fil-fond.

Rigward is-sighat ta xoghol imwettqa fil-progett il-Perit nominat mill-Qorti jtenni li meta si tratta ta ftehim li jkun jinkludi *mandays* allura il-Perit inkarigat mill-progett irid jiccertifika in-numru ta haddiema fuq il-lant tax-xoghol u s-sighat mahduma. Xi haga li fil-kaz odjern ma saritx. Il-Perit ikkonstata anke li r-rendikont ipprezentat mill-attrici li suppost juri min kien qieghed jahdem fuq il-progett fih inkonsistenzi kbar.

Din il-Qorti fliet l-atti u kif fl-assenza ta ftehim per iskritt li jirregola r-relazzjoni ta bejn il-partijiet kull ma ghandha quddiemha l-Qorti llum huwa zewg pozizzjonijiet kontrastanti fejn is-socjeta attrici tikkontendi illi l-ftehim kien li hi tithallas €210 kull jum ghal tlett haddiema li jahdmu tmien sight kull wiehed , u fuq in-naha l-ohra l-konvenuti jishqu li l-ftehim kien li huma jhallsu €150 kuljum ghal tlett haddiema jahdmu tmien sight kull wiehed.

Is-socjeta attrici pprezentat il-kontijiet li skond hi juru l-bilanc dovut mill-konvenuti. Il-Qorti fliet dawn id-dokumenti u kkonfrontathom max-xhieda ta l-ahwa diretturi tal-Kumpanija attrici Saviour Spiteri u Paul Spiteri. Wara dan l-ezami evalwattiv l-Qorti mill-ewwel tirrileva illi l-kontijiet mahruga mis-socjeta attrici huma assai konfuzjonarji. Jibda biex jinghad li appartu l-fatt li Saviour Spiteri anke ammetta li hemm zball fil-konteggi<sup>49</sup> huwa afferma wkoll li hemm fatturi li ma jirrispekkjawx il-flus dovuti ghax-xoghol li sar billi huwa stess ikkwantifika dak dovut qabel ma effettivament twettaq ix-xoghol. Ir-raguni li ta dan ix-xhud kienet li dan l-ezercizzju kellu jaghmlu biex jkun jista jigbor il-VAT dovuta.

Il-Qorti madankollu ma tistax tasal biex tifhem kif fl-ewwel fattura mahruga mill-attrici, liema fattura kienet suppost tkopri x-xoghol ta l-ewwel fazi tal-progett u li allura b'ammissjonji taz-zewg diretturi ma kellhiex tkopri l-ghoti tal-konkos billi dan kien jaqa fit-tieni fazi tal-progett, minkejja dan kollu f'din il-fattura tnizzel ix-xoghol tal-konkos. Barra minn hekk meta l-Qorti qabblet l-ewwel fattura mat-tieni fattura setghet tinnota li l-prezz ghax-xoghol tal-konkos fit-tieni fattura kien l-istess prezz moghti a priori ghax-xoghol tal-konkos fl-ewwel fattura. Dan l-

---

<sup>49</sup> A fol 408 tal-process

element minnu nniffsu jnissel dubju serju dwar l-ezattezza tal-kontijiet kif ukoll fit-trasparenza taghhom.

Barra minn hekk Saviour Spiteri ikkonferma illi nhargu fatturi ghal prodotti li nxtraw mis-socjeta attrici biex din tlesti x-xoghol li kienet qed taghmel fil-propjeta tal-konvenuti, pero meta mbaghad giet biex tithallas, l-istess socjeta mall-kont regghet iffatturat il-VAT fil-kont ahhari. Fl-istess nifs l-istess Saviour Spiteri jghid li huwa zied 15% u mhux 18%<sup>50</sup> ma dak imhallas mis-socjeta bhala prezz ta l-oggett mixtri u din il-15% hija dovuta ghall-garr ta l-oggetti mixtri mis-socjeta ghall-fond tal-konvenuti u ghal ghodda uzata biex isir ix-xoghol<sup>51</sup>. Jammetti wkoll li ma kien hemm l-ebda qbil bejn il-partijiet biex jizdied dan il-precentwal fil-kontijiet<sup>52</sup>. Dan ix-xhud lanqas ma jispjega x'ghodda intuzat u li taghha qed jippretendi hlas ghal uzu. L-Qorti tqis li l-ispegazzjoni moghtija minn Saviour Spiteri, zgur ma toffri l-ebda konfort u lanqas ma titfa dawl dwar kif is-socjeta attrici waslet ghal ammont li qed tippretendi mill-konvenuti.

Apparti dan kollu hemm ukoll ir-rendikont tas-sighat mahduma mill-haddiema li kellhom jkunu fuq il-lant tax-xoghol kuljum. Iz-zewg partijiet jaqblu li l-ftehim kien li jkun hemm tlett haddiema kuljum fil-fond. Mill-provi jirrizulta li tnejn mill-haddiema – Joseph Grech u Steven Debono – ma baqghux jahdmu wara tlett gimghat li nbada x-xoghol.<sup>53</sup> Madankollu fir-rendikont ta sighat ta xoghol esebit ghal darba darbtejn fl-atti, dawn jidhru li kienu ghadhom qed jahdmu xahrejn wara li effettivamente kienu telqu.

A bazi ta dawn il-provi l-Qorti ghalkemm taqbel ma l-osservazzjonijiet illi ghamel il-Perit nominat minnha rigward il-provi prodotti madankollu ser tkun qed tiddipartixxi mill-kalkoli tal-Perit safejn dawn jirrigwardaw il-materjal mixtri mis-socjeta attrici u li dwarhom hemm in atti l-ircevuti rilaxxati minn min issupplixxa l-istess materjal. Il-Qorti ser taghmel dan billi fil-kont tas-socjeta attrici a fol 296 tal-process uhud mill-ammonti imnizzla bhala dovuti ghall-materjal mixtri ma humiex l-istess ammonti rizultanti mir-ricevuti rilaxxati minn minn issupplixxa dak il-materjal u ghaldaqstant il-Qorti tqis illi huwa just li l-quantum dovut mill-konvenuti jkun dak skond kif jirrizulta mill-ircevuti li jinsabu in atti. Barra minn hekk il-Perit Cassar fil-kalkoli tieghu ha in kunsiderazzjoni l-ispejjez li ntefqu mill-konvenuti biex jirrangaw ix-xogholijiet li skond huma ma kienux skond l-arti u s-sengha. Ghar-ragunijiet gia moghtija *supra* dawn l-ispejjez ma setghux jitnaqqsu minn kwalsiasi ammont dovut lill-attrici deciz f' din il-kawza.

---

<sup>50</sup> A fol 330 tal-process

<sup>51</sup> A fol 329 tal-process

<sup>52</sup> A fol 329 u 330 tal-process

<sup>53</sup> Vide xhieda Joseph Grech tat-8 ta Jannar, 2019, a fol 137 tal-process

Il-Qorti fliet sewwa wkoll il-kommunikazzjoni li ghaddiet bejn il-partijiet u li hija esebita in atti<sup>54</sup> minn fejn jirrizulta li hemm qbil bejn il-partijiet rigward il-kontijiet li gejjin: -

Tan-Najsi - €2751.90

Ta Michael il-Mann - €470

Gebel tal-Germaniz - €72.00

Carmel Bajada - €90.00

Permess (Kunsill) - €15.00

Dan ifisser li hemm qbil li s-somma ta €3398.90<sup>55</sup> hija dovuta mill-konvenuti lis-socjeta attrici.

Mill-istess korrispondenza elettronika jirrizulta wkoll li rigward il-kontijiet mahruga minn Joseph Vella (Ginger) Limited il-konvenuti jghidu li l-ammont dovut huwa ta €365.40. Il-Qorti fliet dawn il-fatturi<sup>56</sup> u rat li dawn jinkludu il-VAT. Tinnota wkoll li ma hemm l-ebda prova in atti li turi li l-materjal mixtri minn ghand Vella ma ntuzax fil-fond ta l-konvenuti u ghalhekk tqis li l-konvenuti ghandhom jhallsu l-ammont totali li jirrizulta mill-fatturi li jammonta ghal €649.04.

L-istess jinghad ghal kont mahrug minn R.A & Sons<sup>57</sup>. Il-prezz imnizzel fil-fattura jinkudi l-VAT. L-ammont indikat fil-korrispondenza mill-konvenuti huwa dak imnizzel fil-fattura izda minghajr il-VAT mizjuda. L-Qorti tqis li l-prezz tal-bricks mixtrija kien jinkludi l-VAT u ghalhekk l-ammont irid jithallas kif jirrizulta mill-fattura u cioe fl-ammont ta € 123.90<sup>58</sup>.

Rigward l-ircevuta mahruga minn Joseph Caruana Co.Ltd, l-Qorti tinnota li ghalkemm gew ipprezentati zewg ricevuti, l-ammont li thallas jirrizulta fuq ricevuta wahda biss dik li ggib in-numru 13999<sup>59</sup>. L-ammont huwa ta €50 li jinkludi il-VAT u ghalhekk ghar-ragunijiet ga moghtija *supra*, l-Qorti tqis li dan l-ammont huwa dovut ukoll mill-konvenuti.

Il-Qorti tirrileva wkoll li ghalkemm in atti gew esebiti *delivery notes* li juru li nxtara l-konkos mis-socjeta attrici pero l-ircevuta bin-numru 13460<sup>60</sup> bl-ebda mod ma tindika li dak il-konkos intuza fil-fond tal-konvenuti. Il-Qorti pero tosserva li mill-kommunikazzjoni elettronika gia msemija<sup>61</sup> l-konvenuti kienu lesti li jhallsu il-

---

<sup>54</sup> A fol 12 et seq, liema korrispondenza saret wara li nhareg il-kont data 11 ta Frar, 2017 esebiti a fol 296 tal-process

<sup>55</sup> €2751.90 + €470 + €72 + €90.00 + €15.00

<sup>56</sup> Fol 30 sa fol 40

<sup>57</sup> A fol 49 u fol 49a

<sup>58</sup> €53.10 + €70.80

<sup>59</sup> A fol 48a. Il-kopji ta l-ircevuta li gew ipprezentati sussegwentement u li jinsabu a fol 237 tal-process ghandhom l-ammont imghotti

<sup>60</sup> A fol 52a

<sup>61</sup> A fol 12 tal-process

kont tas-socjeta Road Construction fl-ammont ta €278.76 u ghalhekk tqis li dan l-ammont huwa dovut lill-attrici.

GHalhekk it-total li huwa dovut mill-konvenuti a bazi ta l-ircevuti pprezentati u identifikati hawn fuq huwa fl-ammont ta' €4500.60.<sup>62</sup>

Hemm qbil ukoll li l-konvenuti diga hallsu lis-socjeta attrici is-somma ta €6000. Dan ifisser ghalhekk li s-somma ta €4500.60 illum hija diga mhallsa u ghalhekk jirrizulta li hemm is somma ta €1499.4<sup>63</sup> ghand is-socjeta attrici akkont ta dak li ser jirrizulta dovut lilha fis-sentenza tal-lum.

Imiss issa ghal din il-Qorti li tizen dawk il-kontijiet rigwardanti *employee time* – imnizzla fil- kont bhala items 10 u 11, u il-kont tal *high up* indikat fil-kont bhala item 13.<sup>64</sup>

Rigward Item 10 u 11 li jirrigwardaw il-hin li qattghu il-haddiema fuq il-post, `l hekk imsejja *manday*, ix-xhieda prodotta mill-partijiet hija konfliggenti billi minn naha wahda is-socjeta attrici tinsisti li l-ammont maqbul kien ta €210 kuljum, mentri l-konvenuti jinsistu li l-ammont kien ta €150 kuljum. Il-perit tal-Qorti in eskussjoni jghid li huwa addotta l-ammont ta €150 ghax hekk kienet ir-rata dak inhar li kien qed isir ix-xoghol. Skond hu dik kienet ir-rata fis-suq kif ukoll ghax mir-rendikont irrizulta li l-haddiema ma kienux qed jinhadmu it-tmien sghat kuljum kif miftiehem. Hawnhekk il-Qorti taqbel ma dan ir-ragunament u ghalhekk ser taddotta l-istess rata. Issa applikata ir-rata ta €150 kull jum ghal 33 gurnata<sup>65</sup> iwassal ghal ammont ta €4950 u bit- taxxa tal-valur mizjud it-total dovut jigi €5841. Tqis li dan l-ammont huwa dovut mill-konvenuti lis-socjeta attrici ghax-xogholijiet li din wettqet fil-fond taghhom.

L-ahhar item hija numru 13 u din tirrigward l-uzu tal-*Highup*. Il-Qorti tosserva li ix-xhieda rigward l-uzu ta dan il-makkinarju hija konfliggenti. Sammy u Pawlu ahwa Spiteri xejn ma kienu cari fil-verzjoni moghtija minnhom. Il-Qorti ma tistax ma tinnotax illi fid-dawl ta dak li xehdu dwar il-*high up* tal-kumpanija attrici u cioe li gie anke utilizzat l-estensjoni biex jintlahaq l-oghli tal-fond fejn kienu qed jahdmu, l-argument illi kellhom jaghmlu uzu minn *high up* mikri ma tantx taghmel sens u dan anke fid-dawl li fuq il-post hadmu biss tlett haddiema. Ghalhekk il-Qorti tqis li l-konvenuti ma ghandhomx jhallsu l-ammont ta €548 pretiz mill-attrici ghal uzu ta tali makkinarju.

---

<sup>62</sup> €3398.90 + €649.04 + €123.90 + €50.00 + €278.76

<sup>63</sup> €6000 - €4500.60

<sup>64</sup> A fol 296 tal-process

<sup>65</sup> A fol 35 tal-process

Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet maghmula l-Qorti hija ghalhekk tal-fehma li s-socjeta attrici hija dovuta is-somma totali ta €10, 341.60<sup>66</sup>. Minn din is-somma trid titnaqqas is-somma ta € 6,000 li kif diga inghad diga thallset lill-attrici mill-konvenuti , u ghalhekk it-total dovut mill-konvenuti huwa dak ta €4341.60.

Rigward l-ispejjez legali l-Qorti hija tal-fehma li dawn ghandhom jigu sopportati mis-socjeta attrici billi din il-kawza hija rizultat tal-kontijiet xejn cari mahruga minnha.

### **Decide.**

Ghaldaqstant in vista tal-premess u ghar-ragunijiet moghtija l-Qorti qed taqta u tiddeciedi din il-kawza billi filwaqt li tichad it-tieni eccezzjoni tal-konvenuti tordna lill-istess konvenuti jhallsu lis-socjeta attrici Kercem Construction Company Limited is-somma ta erbat elef tlett mija, wiehed u erbgħin ewro u sittin centezmu ( €4341.60) bl-imghax legali sad-data tal-pagament effettiv.

Bl-ispejjez tal-kawza ghandhom jigu sopportati interament mis-socjeta attrici.'

10. Illi stante li l-appell tas-socjeta' rikorrenti jikkoncerna biss il-kap tal-ispejjez u stante li dan neccessarjament jiddependi wkoll fuq is-success o meno tal-appell incidentali din il-Qorti ser tghaddi sabiex fl-ewwel lok tikkunsidra u tiddeciedi l-aggravji kif kontenuti fl-appell incidentali tal-intimati.

11. Illi fl-ewwel lok, in vista li l-ewwel Qorti ghazlet li tiddipartixxi mir-rapport tal-Perit Tekniku f'certu konkluzjonijiet tieghu b'dana li allura ma strahitx fuq il-parir tekniku tieghu izda fuq il-provi l-oħra fl-atti din il-Qorti ser tghaddi sabiex tindika x'kienu l-konkluzjonijiet fl-istess kif jinsab esebit wara l-verbal tas-16 ta' Gunju, 2023 (stante li l-pagni f'din il-parti tal-process mhumix numerati):

---

<sup>66</sup> €4500.60 + € 5841

‘OSSERVAZZJONIJIET.

1) Illi l-partijiet kienu ghamlu ftehim bejniethom illi il-kuntrattur kellu jezegwixxi x-xogholijiet bir-rata ta' €150 kull gurnata ta' xoghol, liema rata tkopri tliet haddiema fuq il-lant tax-xoghol. Hija prassi illi fi ftehim ta' dan it-tip, isir kuntratt, bejn il-partijiet, fejn il-Perit responsabbli mix-xogholijiet, jelenka kull bicca xoghol li kellha ssir. Ma dan il-ftehim, hija prassi li jkunu specifikati specifikazzjonijiet u dettalji, li fuqhom jimxi l-kuntrattur.

2) Illi l-Perit originali, responsabbli mill-applikazzjoni ta' zvilupp bir-referenza DN 1201/2014, ghall-alterazzjonijiet, estensjonijiet, u xogholijiet fuq soqfa, tal-post, kien il-Perit John Saliba, izda jidher dan hasel idejh u ma ridx jiccertifika x-xogholijiet. L-esponent ma jafx x'kien il-ftehim bejn il-Perit u l-klijent. Ma hemm l-ebda ndikazzjoni ta' site visits tal-Perit. F'dan il-kuntest, l-esponent ma jafx x'kienu l-arrangement bejn il-konvenuti ma l-istess Perit meta sar il-ftehim bejniethom.

3) Il-Perit Alex Bigeni pprezenta zewg condition reports tal-allegati xogholijiet li ma sarux skont is-sengha u l-arti, mis-socjeta Kercem Construction co. Ltd.

4) Illi hija prassi illi fil-ftehim bejn il-partijiet, jigi stipulat illi jekk ix-xoghol ikun jinkludi mandays, dawn ghandhom jigu approvati mill-Perit responsabbli, u jkunu certifikati tramite site inspections regolari mill-istess Perit. L-esponent qieghed jaghmel referenza ghal Job sheets ipprezentati mal-affidavit ta' Christian Spiteri-Dok A., u jikkonstata illi dawn il-job sheets, bis-sighat tal-haddiema fug il-lant fax-xoghol ma humiex ivverifikati minn terzi, li normalment ikun il-Perit responsabbli mix-xogholijiet. Hemm inkonsistenza kbira f'certa dati, fejn uhud mill-haddiema hadmu biss saghten. Jidher illi l-ftehim bejn il-partijiet kien jistipula rata fissa ta' €150 ghal kull gurnata ta' 8 sghat xoghol. It-tliet haddiema nvoluti kienu Paul Spiteri, Joseph Grech u Steven Debono, u Joseph Camenzuli. Ma giex ippruvat x'sengha ghandhom dawn il-haddiema.

5) Qed issir referenza ghall affidavit ta' Michael Mintoff, haddiem li tqabbad mill-konvenuti biex 'jirranga', l-allegati xogholijiet li ma kienux skont is-sengha u l-arti, mis-socjeta' attrici.

6) Michael Mintoff ipprezenta sebgha rcevuti tal-VAT illi jammontaw ghal €14.125. Dawn l-ircevuti huma mmarkati biss bhala "Services", u ma jispecificawx ghall liema xogholijiet jirreferu. L-ammont fir-rigward ta' tiswijiet ghal dak li ghandu x'jaqsam mal-allegati xogholijiet ta' Kercem Construction, li ma sarux skont is-sengha u l-arti kellu jigi specifikat, flimkien tejn saru dawn ix-xogholijiet.

7) Mark Camilleri ikkonferma illi xi xogholijiet ta' Kercem Construction, ma kienux skont is-sengha u l-arti.

## KONKLUZJONIJIET.

a) Dwar l-invoices ta' Kercem Construction, dawn ma inghata l-ebda breakdown ta' kwantita, u fejn intuzaw, u ma hemm l-ebda statement illi dawn il-materjali kollha kemm huma intuzaw fil-lok mertu tal-kaz. Ghalhekk hija l-prassi illi l-Perit responsabbli jaghmel kejl tax-xogholijiet biex jistabilixxi fejn dawn il-materjali ntuzaw. Ir-rata ta' €150 ghal mandays ta' fliet haddiema, ma kienitx tistipula l-ispejjez tal-materjali.

b) Illi l-kont tal-kuntrattur jammonta ghal €14,122.42 li jinkludi l-VAT. Skont Dr. Joshua Grech il-granet tax-xoghol jammontaw ghal 33 illi skont l-istess avukat jammontaw ghal €6,930. L-esponent jinnota illi bir-rata ta' €150 ghal kull gurnata ghal tliet haddiema li jahdmu 8 sieghat kuljum, din tammonta ghal €4950+ VAT=€58411

c) Il-kont ikkoregut skont Dr. Grech ghalhekk jammonta ghal €4950+€4,442.5 (material) = €9392.5 esluz il-VAT. L-esponent ikkostata illi fuq l-invoice ref. 766 datata l-24 ta' Ottubru 2016, ta' Kercem Construction, l-ammonta ta' materjali jammonta ghal €2683 +€548 Services. Dan l-item ta' Services ma giex spjegat x'inh. Invoice 766 Dok.KC3), bl-istess data, il-materjal jammonta ghal € 1808.85.

d) Invoice datata l-11 ta' Frar 2017 hija zbaljata f'dak li ghandu x'jaqsam mal-item 11- Employee time li jammonta ghal €5050.64 meta fl-invoice 767 dan huwa kkwotat li jammonta ghal €2475.01!

e) Dwar il-kwistjoni ta' xogholijiet illi ma sarux skont is-sengha u l-arti u skont ir-rapport tal-Perit Alex Bigentl, ix-xogholijiet riparatorji jammontaw ghal €7,750.

f) Ghalhekk in toto, il-materjall illi skont l-esponent gie utilizzati fix-xogholijiet, jammontaw ghal €4191.85.

g) L-esponent minn dak illi osserva waqt l-access fuq il-post, u mir-rapport taz-zewg Periti ex-parte huwa tal-fehema illi x-xogholijiet riparatorji jammontaw ghal € 2,500.

h) Ghalhekk ix-xogholijiet kollha jammontaw ghal €2683+€1808 (+VAT=€5,99) +€4,950(€150\*33 mandays). -€2500=€7832. Minn dan l-ammont ghandu jitnaqqas

il-hlas illi sar mill-konvenuti, jigifieri €6,000, li jirrizulta f'bilanc ta' €1,832 li ghandu jithallas lis-socjeta attrici.'

12. Illi kif gia suespot fl-ewwel aggravju tal-appell incidentali l-intimati jilmentaw dwar kif l-ewwel Qorti trattat u ddecidiet it-tieni eccezzjoni taghhom li giet michuda fejn sostnew li x-xoghol sar hazin u ghalhekk kellu jitnaqqas dak l-ammont relattiv ghax-xoghol hazin mis-somma dovuta lir-rikorrenti. L-intimati jsostnu li l-ewwel Qorti ma setghetx tichad l-eccezzjoni abbazi li ma saritx kontro-talba u jaghmlu referenza ghall-gurisprudenza li skont huma ttihom ragun. Din il-Qorti taqbel mal-gurisprudenza kif kwotata mill-intimati appellanti li f'kaz ta' talba ghal xoghlijiet huwa lecit u gust li l-Qorti tidhol fuq eccezzjoni li x-xoghol ma sarx skond is-sengha u l-arti kif fil-fatt huwa evidenti mill-provi u mir-relazzjoni tal-perit tekniku nominat mill-Qorti kif ukoll dawk ex-parte li sehh fil-kaz odjern minghajr il-bzonn li titressaq kontro-talba f'dan ir-rigward. Din il-Qorti ghalhekk tqis li l-ewwel aggravju tal-intimati fl-appell incidentali huwa gust u jimmerita li jigi milqugh. Illi dwar l-ammont li ghandu jigi jitnaqqas din il-Qorti ser titratta l-istess wara titratta z-zewg aggravji li fadal.

13. Illi t-tieni aggravju fl-appell incidentali huwa dwar il-komputazzjoni mill-ewwel Qorti dwar il-materjal. F'dan ir-rigward isostnu li l-ewwel Qorti ma kinitx korretta li, fin-nuqqas ta' evidenza konvincenti prodotta mis-socjeta' rikorrenti in sostenn tal-

pretensjonijiet taghha li tistrieħ fuq dokumentazzjoni ‘mingħajr pregudizzju’ bejn il-partijiet li għaddiet bl-ghan li possibilment ikun hemm transazzjoni. Tali dokumentazzjoni hija inammissibbli fl-atti w’għalhekk il-Qorti ma kellhiex tistrieħ fuqha. Il-Qorti għalhekk kellha tistrieħ fuq il-kalkoli redatti mill-Perit nominat minnha. Illi din il-Qorti tqis li għandha titratta dan it-tieni aggravju flimkien mat-tielet aggravju wkoll imqajjem mill-intimati.

14. It-tielet aggravju tal-intimati fl-appell incidental li huwa dwar il-komputazzjoni tal-Hinijiet tal-Haddiema. L-intimati jsostnu li filwaqt li jaqblu li gurnata tax-xogħol għal tlett haddiema kienet fl-ammont ta’ €150 f’daqqa, ma jaqblux man-numru ta’ granet komputati mill-ewwel Qorti. Isostnu li kienet l-istess l-ewwel Qorti li kontradixxiet lilha nnifisiha fid-decizjoni fejn f’parti minnha qalet li l-kontijiet tas-socjeta’ rikorrenti kienu qed juru li xahrejn wara certu haddiem kien għadhom għaddejjin fuq il-lant meta dan irrizulta li ma kienx minnu izda xorta wahda għaddiet sabiex ikkalkolat tlieta u tletin jum xogħol meta skont l-intimati dan kellu jkun anqas. Izidu li abbazi tal-provi l-kalkolu kellu jsir fuq hames mija u disgha u sebghin (570) siegha u mhux aktar.

15. Illi fir-rigward tat-tieni u t-tielet aggravju din il-Qorti rat u studjat il-provi kollha fl-atti u sincerament ma tistax tifhem kif wara li l-ewwel Qorti stess qieset li l-provi tas-socjeta’ rikorrenti kienu ferm konfuzjonarji, b’dana li r-rapprezentanti taghha stess lanqas kienu jafu jispjegaw il-kontijiet taghha stess, kif dik il-Qorti għazlet li xorta

wahda timxi fuq il-provi mressqa mir-rikorrenti meta fl-atti kellha rapport tekniku tal-Perit nominat minnha stess fejn stabilixxa bl-aktar mod gust ix-xoghol li sar u l-ammonti li kienu dovuti lis-socjeta' rikorrenti abbazi ta' kejl u mhux abbazi ta' kontijiet u dikjarazzjonijiet ta' granet ta' xoghol ferm konfuzjonarji. Din il-Qorti f'cirkustanzi fejn ftit li xejn wiehed jista' jestrappola informazzjoni korretta u veritiera mill-provi mressqa mir-rikorrenti tqis li l-ewwel Qorti ma kellhiex raguni valida sabiex tistkarta l-konkluzjonijiet tal-Perit Tekniku Mario Cassar kemm ghal dak li huma spejjez ta' materjal, dawk imsejjha 'man days' u wkoll dwar il-valur tal-ispejjez li kellhom jaghmlu l-intimati sabiex ix-xoghol hazin li ghamlet is-socjeta' rikorrenti jigi rimedjat. Din il-Qorti ghalhekk qed taghmel taghha il-konkluzjonijiet tal-Perit Tekniku Mario Cassar fl-interita' taghhom.

Dwar l-aggravju tal-intimati fir-rigward tal-granet ta' xoghol tal-haddiema din il-Qorti rat li l-Perit Tekniku strah fuq l-ammont ta' 33 u gurnata ghaliex hekk sostna l-Avukat tar-rikorrenti. Il-Qorti rat li effettivament dan l-ammont hareg minn diskussjonijiet 'minghajr pregudizzju' bejn il-partijiet w'ghalhekk l-intimati ghandhom ragun li jilmentaw li saret referenza ghall-dokumentazzjoni fl-atti li qatt ma kellha ssib postha fil-process. Pero' l-Qorti, wara li rat ir-rapport tal-Perit Tekniku tqis li l-istess Perit fil-parir tekniku tieghu, wara li ra x-xoghlijiet fuq il-post wasal ghall-konkluzjoni li l-ammont ta' 33 gurnata kien jaghmel sens meta mqabbel max-xoghol li sar u ghalhekk ser taqbel ukoll ma din il-konkluzjoni tal-Perit Tekniku.

15. Illi in vista tal-konsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti suesposti, l-Qorti ser tghaddi sabiex tilqa' l-ewwel u t-tieni aggravju tal-intimati mressqa permezz tal-appell incidentali filwaqt li tichad it-tielet wiehed b' dana li ser thassar u tirrevoka d-decizjoni tal-ewwel Qorti in toto u tghaddi sabiex tilqa' l-eccezzjonijiet tal-intimati sakemm dawn huma kompatibbli ma' dak hawn deciz u tilqa' t-talbiet tas-socjeta rikorrenti limitatament ghall-ammonti kif konkluzi mill-Perit Tekniku Mario Cassar.

16. Illi dwar l-uniku aggravju tas-socjeta' appellanti rikorrenti fir-rigward tal-ispejjez, la darba din il-Qorti ser tilqa' l-appell incidentali limitatament u tvarja l-ammonti likwidati mill-ewwel Qorti, l-Qorti tqis li l-ispejjez taz-zewg istanzi, fic-cirkostanzi, ghandhom jithallsu 2/3 mis-socjeta' rikorrenti u 1/3 mill-intimati anki sabiex jirrifletti finalment l-ammont minimu likwidat favur is-socjeta' rikorrenti meta komparat mat-talba promotorja.

## **Decizjoni**

**Ghaldaqstant ghar-ragunijiet kollha suesposti, din il-Qorti tghaddi sabiex taqta' w'tiddeciedi l-appell odjern kif isegwi:**

**i) Appell Incidentali:**

Tilqa' l-ewwel u t-tieni aggravju tal-intimati kif kontenuti fl-appell incidentali filwaqt li tichad it-tielet aggravju u tghaddi sabiex, thassar, tannulla u tirrevoka d-decizjoni tal-ewwel Qorti fl-ismijiet premessi, tghaddi sabiex tilqa' l-eccezzjonijiet tal-intimati sakemm dawn huma kompatibbli ma' dak hawn deciz u tilqa' limitatament it-talba tas-socjeta' rikorrenti u tordna lill-intimati jhallsu lis-socjeta' rikorrenti is-somma kif hekk likwidata mill-espert tekniku nominat mill-Qorti fl-ammont ta' elf, tmien mija u tnejn u tletin Euro (€1,832) bl-imghaxx skond il-ligi mid-data ta' din id-decizjoni sad-data tal-pagament effettiv a saldu tal-pretensjonijiet kollha tas-socjeta' rikorrenti.

**Appell promotorju:**

(ii) Tilqa' limitatament l-aggravju tas-socjeta' rikorrenti u fic-cirkostanzi tordna li l-ispejjez kollha taz-zewg istanzi jithallsu 2/3 mis-socjeta' rikorrenti u 1/3 mill-intimati.

**Onor. Imhallef Dr. Joanne Vella Cuschieri**

**Assistent Registratur**